

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2019

31.12.2019

SISÄLLYS

sivu

TOIMINTAKERTOMUS

Hallituksen toimintakertomus	1
------------------------------	---

TILINPÄÄTÖS

EMOYHTIÖ

Emoyhtiön tuloslaskelma	11
Emoyhtiön tase	12
Emoyhtiön rahoituslaskelma	14
Tuloslaskelman liitetiedot	15
Taseen liitetiedot	18
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot	23
Tunnusluvut ja analyysit	24

KONSERNI

Konsernituloslaskelma	26
Konsernitase	27
Konsernin rahoituslaskelma	29
Konsernituloslaskelman liitetiedot	30
Konsernitaseen liitetiedot	32
Konsernin henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot	34

LAATIMISPERIAATTEET JA HALLINTO

Riskit ja riskienhallinta	35
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	48
Tunnuslukujen laskentakaavat	50
Hallitus ja tilintarkastajat	53
Hallintoneuvosto	54
Allekirjoitukset	55

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2019

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan strategiassa vakuutusalan paras henkilökohtainen palvelu ja tyytyväisimmät asiakkaat ovat keskeisiä tavoitteita. Vuonna 2019 saavutimme kahdeksannen kerran henkilöasiakkaissa vakuutusalan parhaan asiakastyytyväisyyden EPSI Rating Vakuutus -tutkimuksessa. Turvan yksityisasiakkaiden asiakastyytyväisyys oli tasolla 77,8 alan keskiarvon ollessa 73,1. Saavutimme henkilöasiakkaissa alan parhaan asiakastyytyväisyyden myös aikaisemmin vuosina 2011–2014 ja 2016–2018.

Turvan vuoden 2019 liikevoitto oli 7,1 miljoonaa euroa ja käyvin arvoin laskettu kokonaistulos oli 17,0 miljoonaa euroa. Turvan emoyhtiön tilikauden 2019 ja kahden edellisen tilikauden avainluvut ovat seuraavat:

		2019	2018	2017
YHTIÖN KOKO				
Vakuutusmaksutulo	M€	111,1	109,1	107,9
Liikevaihto	M€	116,3	117,3	112,3
TOIMINNAN TEHOKKUUS				
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua	%	96,8	95,5	90,2
Yhdistetty kulusuhde	%	97,3	96,3	91,1
Vahinkosuhte	%	71,9	70,2	65,3
Liikekulusuhde	%	25,4	26,2	25,7
TULOSKEHITYS				
Liikevoitto	M€	7,1	9,2	7,6
Liikevoittoprosentti	%	6,1	7,8	6,8
Kokonaistulos	M€	17,0	0,8	10,7
TASE				
Oma pääoma	M€	49,0	43,6	37,6
Tasoitusmäärä	M€	34,4	34,4	33,1
VAKAVARAISSUUS				
Solvenssisuhde *)	%	236	253	216

*) Solvenssisuhde eli vakavaraisuussuhde on hyväksyttävän oman varallisuuden määrä EOF suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen SCR.

Asiakaspalvelu ja toiminnan kehittäminen

Asiakkaat ja palvelukanavat

Asiakastyytyväisyyden lisäksi asiakkaiden luottamus näkyy Turvassa myös vakuutusliiketoiminnan kasvuna. Turvan vakuutusmaksutulo on kasvanut 2000-luvulla keskimäärin 6,1 prosenttia vuodessa. Vuoden 2019 lopussa henkilöasiakkaita oli yhteensä 191 793 ja yritysasiakkuuksia oli yhteensä 8 608, kun mukaan lasketaan asunto-osakeyhtiöt, yhdistykset, julkishallinto ja ammattiliitot. Vuoden 2019 lopussa Turvan asiakkaina oli yhteensä 36 ammattiliittoa.

Turvassa palvelemme asiakkaita heidän itse valitsemassaan palvelukanavassa. Henkilökohtaisen kasvokkaisen palvelun ja puhelinasiointin lisäksi asiakkailla on käytettävissään Turvan verkkopalvelu, verkkokauppa, chat-palvelu ja verkkotapaaminen sekä mobiilisovellus TaskuTurva.

Sähköisen asioinnin suosio jatkoi kasvuaan vuonna 2019. Vuoden 2019 lopussa paperiton palvelu oli käytössä 60 300 asiakkaalla, joista 32 prosenttia oli ottanut palvelun käyttöön vuoden 2019 aikana. Myös e-laskuvaltuutusten määrä oli selvässä kasvussa, ja vuoden lopussa e-lasku oli käytössä yhteensä 38 600 asiakkaalla.

Asiakasymmärryksen lisäämiseksi toteutamme Turvassa jatkuvaa NPS (Net Promoter Score) asiakassuosittelumittausta toimisto- ja puhelinkanavissa sekä korvauspalveluissa. Vuonna 2019 Turvan suositteluindeksi oli vakuutuspalveluissa 80 (vuotta aikaisemmin 78) ja korvauspalvelussa 74 (75), joita voidaan pitää erinomaisina.

Turvan omistaja-asiakkaat saavat alennusta koti-, henkilö- ja ajoneuvovakuutusmaksuistaan. Yksityishenkilöiden omistaja-asiakasalennus perustuu katkeamattoman asiakassuhteen keston ja keskittämiseen. Perheen nuoret saavat vanhempiensa alennusedut muuttaessaan omaan kotiin. Vuonna 2019 Turvan myöntämien omistaja-asiakasalennusten määrä oli yli 10,0 miljoonaa euroa.

Turvan muita asiakasetuja ovat mm. verkkopalvelu ja maksuton turvantarkistus, joka asiakkaan halutessa voidaan tehdä hänen kotonaan. Matkavahingon, ajoneuvo- tai muun omaisuusvahingon sattuessa hätäpalvelupäivystys palvelee Turvan asiakkaita puhelimitse ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä.

Lisäksi tarjoamme ammattiliittojen jäsenille monia asiakasetuja. Ammattiliittojen jäsenet saavat liittoalennuksen vapaaehtoisista vakuutuksistaan; vuonna 2019 liittoalennus oli 10 prosenttia. Ammattiliittojen jäsenille on Turvassa myös omia tuote- ja palveluetuja, esimerkiksi Liittokasko-vakuutus, kodinhoitoetu toipilasaikana sekä kotivakuutuksessa työttömien omavastuuetu.

Toimitusjohtaja ja organisaatio

Vuonna 2019 Turvan toimitusjohtaja vaihtui. Alkuvuonna 1.1.-28.2.2019 toimitusjohtajan sijaisena toimi johtaja Jussi Ilveskoski. Turvan toimitusjohtajana aloitti 1.3.2019 kauppatieteiden maisteri Ville Raunio.

Turvan neljä liiketoimintayksikköä ovat Vakuutukset ja korvaukset, Myynti ja markkinointi, Talous sekä Liiketoiminnan kehittäminen. Turvan organisaatio on saavuttanut hyvin asiakastytyväisyyteen liittyviä strategisia tavoitteitaan: kuulumme asiakaspalveluiltamme vakuutusalan parhaisiin ja olemme kasvaneet erityisesti kohderyhmässämme eli ammattiliittojen jäsenten keskuudessa.

Myyntin ja markkinoinnin organisaatiossa toteutettiin organisaatiomuutos 1.6.2019 alkaen. Muutoksessa henkilöasiakas- ja yritysasiakasliiketoiminnat eriytettiin toisistaan sekä viestintä, markkinointipalvelut ja liittomarkkinointi siirrettiin saman palvelujohtajan alaisuuteen. Henkilöasiakasliiketoiminta jaettiin yhdeksään myyntiryhmään, joista yksi on asiakaspalvelukeskus. Jokaisella myyntiryhmällä on esimiehenä aluemyyntipäällikkö, joka vastaa kaikista alueensa resursseista eli asiakasneuvojista, edustajista ja myyntineuvottelijoista. Yritysmyyntipäälliköt, liittoasiakkuudet, autoliike- ja meklarikanavat sijoittuvat uudessa organisaatiossa yritysliiketoiminnan alle.

Kehityshankkeet

Vuonna 2019 otettiin käyttöön uusi asiakasjärjestelmä sekä asiakaskontaktien hoito- ja hallintajärjestelmä. Järjestelmät mahdollistavat mm. sujuvamman asiakaspalvelun ja yksiköllisemmän asiakaskokemuksen. Turvan mobiilisovellus TaskuTurva on ollut asiakkaiden keskuudessa suosittu, ja vuoden 2019 loppuun mennessä sitä oli ladattu yhteensä 55 000 ker-

taa. TaskuTurvan seuraavaa versiota kehitettiin vuoden 2019 aikana. Uudistettu TaskuTurva julkaistaan asiakkaille kevään 2020 aikana. Suunniteltuja uusia toiminnallisuuksia ovat mm. viestit, laskut sekä maksamisen.

Vuonna 2019 jatkettiin tietojärjestelmien kokonaisuudistusta. Hankkeessa uudistetaan vahinkovakuuttamisen ydinjärjestelmät tulevien vuosien aikana. Hanke on merkittävä uudistus myös palveluiden ja asiakaskokemuksen parantamisen näkökulmasta.

Toimintaympäristö

Hintakilpailu vakuutuslalla on lisääntynyt. Tähän vaikutti mm. vuoden 2017 alussa uudistunut liikennevakuutuslaki ja sitä seuranneet tuoteuudistukset. Hintakilpailun seurauksena vahinkovakuutuksessa vakuutusmaksutulon kasvu on ollut viime vuosina aikaisempaa hitaampaa. Vakuutuslalla digitaaliset palvelut yleistyvät, ja asiointia ohjataan yhä enemmän verkkoon. Tämä näkyi myös Turvassa verkkopalveluiden suosion nousussa.

Vuoden 2019 sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoihin oli vahva osakekurssien nousun ja korkojen laskun vuoksi. Korkojen ollessa historiallisen matalalla tasolla sijoitusten tuotto-odotukset tuleville vuosille ovat poikkeuksellisen matalat. Myös lainsäädännön ja sääntelyn muutokset muokkaavat vahinkovakuutuksen toimintaympäristöä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Liiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat vahinkovakuutustoiminnan vakuutusriskejä, sijoitustoiminnan markkinariskejä, toimintaympäristön ja strategian riskejä sekä operatiivisia riskejä.

Vakuutustoiminnassa suuret vahingot ja riskikumulaatiot suojataan jälleenvakuutuksella. Vakuutusteknisen tuloksen riskit liittyvät vakuutustuotteiden hinnoitteluun, jälleenvakuutus-suojaan ja inflaatioon. Vakuutusteknisen vastuuelan riskit liittyvät mm. vastuuelan määrittämiseen, inflaatioon, korkotason vaihteluun sekä eliniänodotteessa tapahtuviin muutoksiin. Lisäksi korvauskuluihin voi tulevina vuosina kohdistua yllättäviä sään ääri-ilmiöistä aiheutuvia vahinkoja. Vastuuelan laskuperusteissa pyritään turvaavuuteen, ja jälleenvakuutus suojaa vakuutustoiminnan tulosta myös korvauskulujen vaihtelulta.

Sijoitustoiminnan yleisiä markkinariskejä ovat mm. osake-, kiinteistö- ja korkoriskit. Sijoitustoiminnan riskienhallinta määritetään Turvan toimintaperiaatteissa ja suunnitelmissa. Sijoitussuunnitelmassa varmistetaan sijoitusten hajautus omaisuusluokittain ja vastapuolittain. Myös markkinariskeihin asetetaan limiitit. Sijoitusten riskillisyyttä seurataan ja tarkastellaan säännöllisesti mm. stressitesteillä ja skenaarioilla.

Toimintaympäristön ja strategian riskit voivat sisältää mm. toimintaympäristön, markkinoiden, kilpailutilanteen tai asiakaskäyttäytymisen muutoksia. Operatiiviset riskit voivat liittyä sisäisiin prosesseihin, järjestelmiin tai ulkoisiin tekijöihin. Turvan johtoryhmä tekee vuosittain taloudellisten riskien, toimintaympäristön ja strategisten riskien sekä operatiivisten riskien kartoituksen. Mikäli riskin katsotaan vaativan toimenpiteitä, riskin suhteen laaditaan yksilöity hallintasuunnitelma. Järjestelmää päivitetään jatkuvasti, ja sen avulla huolehditaan riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta.

Raportointi, sisäinen valvonta ja riskienhallinta on organisoitu Turvassa siten, että toimitusjohtajalle raportoivat liiketoimintayksiköiden johtajat. Hallitukselle raportoivat toimitusjohtajan lisäksi kolme liiketoiminnasta riippumatonta toimintoa sekä aktuaaritoiminto. Riippumattomia toimintoja ovat riskienhallintatoiminto, compliance-toiminto ja sisäinen tarkastus. Ak-

tuaaritoiminnon tehtävä on tukea liiketoimintaa ja osallistua riskienhallintajärjestelmän täytäntöönpanoon. Lisäksi aktuaaritoiminto koordinoi vastuuvielan laskentaa sekä raportoi hallitukselle vakuutusyhtiölain edellyttämällä tavalla.

Turvan hallituksella on kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus vahvistaa riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintapolitiikan, taloudellisten riskien hallintaa koskevat toimintaperiaatteet, sijoitussuunnitelman, riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelman sekä oman riski- ja vakavaraisuusarvion (ORSA). Lisäksi hallitus valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista sekä seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä. Turvan riskienhallintaa käsitellään laajemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa sekä keväällä verkkosivuillamme julkaistavassa vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa.

Tulevaisuuden näkymät

Finanssialan kilpailutilanne jatkuu haastavana. Matalien sijoitustuottojen ympäristössä vakuutustoiminnan kannattavuuden vaatimukset kasvavat. Haasteenamme on ylläpitää korkeaa palvelutasoa ja samanaikaisesti hallita liikekulujen kasvua ja kannattavuutta.

Liikeideansa mukaisesti Turva keskittyy vakuuttamisessa palkansaajaperheisiin ja ammatti-liittosektoriin sekä lisäksi pienyrityksiin ja yrittäjiin. Liikeidean mukaisella toiminnalla pyrimme kannattavaan kasvuun talouden suhdanteista riippumatta.

Tulevina vuosina Turvan vakuutusten ja korvausten hoitojärjestelmät sekä myynnin järjestelmät uudistuvat. Myös palvelun prosesseja uudistetaan järjestelmävaihdoksen yhteydessä. Panostamme edelleen merkittävästi asiakaspalveluun, parempaan asiakaspysyvyyteen, korvaustoimintaan ja henkilöstön kehittämiseen. Nopea ja odotukset ylittävä palvelu kaikissa asiakkaan valitsemissa kanavissa on tärkeimpiä tavoitteitamme. Turvan vahva vakavaraisuus turvaa asiakaspalvelun, tuotteiden ja asiakasetujen kehittämisen myös tulevien vuosien aikana.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Alkuvuonna 2020 koronaviruksen leviämisen torjumiseen tarkoitetut toimenpiteet vaikuttavat suomalaiseen yhteiskuntaan laajasti. Asiakkaiden ja henkilöstön terveyden turvaamiseksi Turvan kaikkien asiakaspalvelun toimipaikkojen toiminta suljettiin 17.3.2020 alkaen toistaiseksi. Operatiivisen toiminnan varmistamiseksi Turvassa on jatkuvuus- ja valmiussuunnitelma. Koronavirusepidemian aiheuttaman markkinahäiriön vuoksi Turvan vakavaraisuutta on seurattu tehostetusti alkuvuonna 2020.

EMOYHTIÖN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Vakuutustoiminta

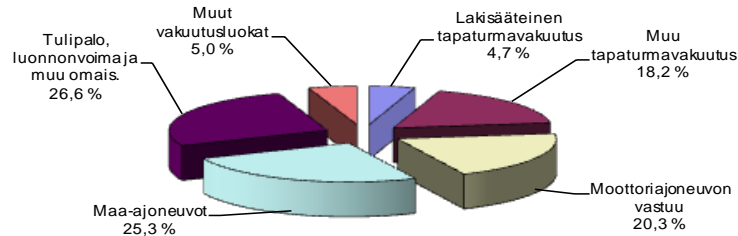
Vakuutusten myynti ja vakuutusmaksutulo

Vuonna 2019 vahinkovakuutusten uusmyynti oli yhteensä 23,5 miljoonaa euroa (25,1 milj. euroa vuotta aikaisemmin). Turva myy omien vahinkovakuutustuotteidensa lisäksi LähiTapiola-ryhmän henkivakuutustuotteita ja Työeläkevakuutusyhtiö Elon eläkevakuutustuotteita.

Vuonna 2019 Turvan vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 3,8 prosenttia ilman potilasvakuutuksen vakuutusmaksutuloa tarkasteltuna. Lainsäädännön muutoksesta johtuen Potilasvakuutuskeskukselta tuleva julkisen sektorin vakuutusmaksutulo vuonna 2019 oli negatiivinen 1,6 miljoonaa euroa, joka pienensi vakuutusmaksutulon kasvun 1,8 prosenttiin. Vakuutusmaksutulo oli yhteensä 111,1 miljoonaa euroa, ja se jakautui vakuutusluokille seuraavasti:

	2019 Milj. €	2018 Milj. €	+/- %
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	5,2	4,6	14,0
Muu tapaturmavakuutus	20,2	19,4	4,1
Moottorijoneuvon vastuu	22,5	22,7	-0,6
Maa-ajoneuvot	28,1	26,2	7,2
Tulipalo, luonnonvoima ja muu omais.	29,5	28,9	2,2
Muut vakuutusluokat	5,5	7,4	-25,3
Yhteensä	111,1	109,1	1,8

Vakuutusmaksutulon jakautuminen 2019

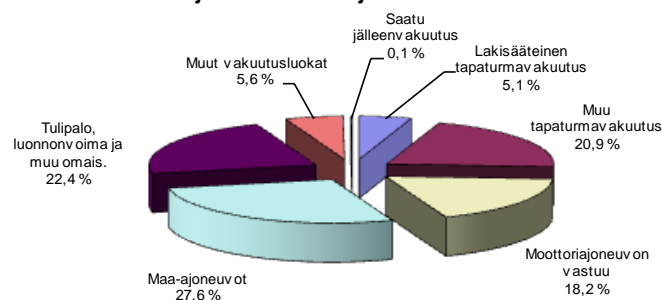

Korvauskulut

Tuloslaskelman maksetut korvaukset vuonna 2019 olivat 79,9 miljoonaa euroa, jossa oli 4,1 prosenttia kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Maksetut korvaukset jakaantuivat vakuutusluokille seuraavasti:

	2019 Milj. €	2018 Milj. €	+/- %
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	4,1	4,0	2,3
Muu tapaturmavakuutus	16,7	16,3	2,4
Moottorijoneuvon vastuu	14,5	14,8	-1,9
Maa-ajoneuvot	22,1	20,1	9,7
Tulipalo, luonnonvoima ja muu omais.	17,9	17,2	4,0
Muut vakuutusluokat	4,5	4,1	8,7
Saatu jälleenvakuutus	0,1	0,1	-5,9
Yhteensä	79,9	76,7	4,1

Maksettujen korvausten jakautuminen 2019

Vahinkosuhte vuonna 2019 oli 71,9 prosenttia (70,2 %). Vuoden 2019 tilinpäätöksessä korvausvastuun eläkevastuiden diskonttaus korkoa alennettiin 1,4 prosentista 1,2 prosenttiin. Ilman laskuperustemuutoksia laskettu vahinkosuhte oli 70,8 prosenttia.

Jälleenvakuutus

Vuoden 2019 aikana jälleenvakuutusuojaan ei tehty merkittäviä rakenteellisia muutoksia.

Liiketoiminnan kulut, yhdistetty kulusuhde ja vakuutustekninen kate

Varsinaiset toiminnan kulut ennen toimintokohtaisia siirtoja ja jälleenvakuutuksen palkkioita olivat 36,7 miljoonaa euroa (37,1 milj. e). Toimintokohtaisen jaon ja jälleenvakuutus palkkioiden jälkeen tuloslaskelman liikekulut olivat 15,9 miljoonaa euroa (16,2 milj. e). Tuloslaskelman liikekulusuhteeksi vuonna 2019 muodostui 25,4 prosenttia (26,2 %).

Vuoden 2019 yhdistetty kulusuhde oli 97,3 prosenttia (96,3 %), ja ilman perustekorkokulua 96,8 prosenttia (95,5 %). Ilman laskuperustemuutoksia laskettu yhdistetty kulusuhde oli 96,2 prosenttia. Vakuutustekniseksi katteeksi ennen tasoitusmäärän muutosta muodostui 1,7 miljoonaa euroa (2,3 milj. e).

Sijoitustoiminta

Sijoitusten jakauma

Vuoden 2019 lopussa käyvin arvoin tarkasteltuna noteerattuja osakesijoituksia oli 15,9 prosenttia (10,3 %) ja noteeraamattomia osakesijoituksia 0,2 prosenttia (0,2 %). Suorien kiinteistösijoitusten osuus oli 13,1 prosenttia (14,1 %) ja kiinteistöpääomarahastosijoitusten osuus oli 1,6 prosenttia sijoituksista (1,8 %).

Vuoden 2019 lopussa korkosijoitusten osuus oli 66,9 prosenttia (71,8 %). Julkisyhteisöjen joukkolainasijoituksia oli 17,4 prosenttia ja investment grade –korkosijoituksia 13,4 prosenttia. High yield -korkosijoituksia oli 6,6 prosenttia, kehittyvien markkinoiden korkosijoituksia oli 3,4 prosenttia ja muita korkosijoituksia 13,5 prosenttia. Lyhyen koron sijoituksia oli liiketoimintatilin mukaan lukien 12,6 prosenttia.

Sijoitustoiminnan nettotuotto

Tilinpäätöksen mukaiset sijoitustoiminnan tuotot olivat 7,9 miljoonaa euroa (9,5 milj. e). Vuonna 2019 korkotuottojen pienentyminen jatkui edelleen, ja ne olivat yhteensä 0,6 miljoonaa euroa (0,7 milj. e). Vuokratuotot olivat 1,9 miljoonaa euroa (1,9 milj. e) ja kiinteistöpääomarahastojen tuotot 0,3 miljoonaa euroa (0,8 milj. e). Osinkotuotot olivat 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. e). Tuottoihin sisältyi lisäksi myyntivoittoja 3,5 miljoonaa euroa (4,8 milj. e) ja palautuneita arvonalennuksia 0,6 miljoonaa euroa (0,2 milj. e).

Sijoitustoiminnan kulut olivat yhteensä 2,1 miljoonaa euroa (2,0 milj. e). Kuluihin sisältyi vastikkeita 0,8 miljoonaa euroa (0,8 milj. e) ja arvonalennuksia 0,3 miljoonaa euroa (0,6 milj. e). Sijoitustoiminnan tuloslaskelman mukaiseksi nettotuotoksi vuonna 2019 muodostui 5,8 miljoonaa euroa (7,5 milj. e).

Käyvin arvoin tarkasteltuna sijoitusten nettotuotto vuonna 2019 oli 15,7 miljoonaa euroa (-0,8 milj. e) ja sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle oli 7,4 prosenttia (-0,4 %). Sijoitustoiminnassa salkunhoito on ulkoistettu LähiTapiola Varainhoidolle kiinteistösijoituksia, pääomarahastomuotoisia sijoituksia ja noteeraamattomia sijoituksia lukuun ottamatta.

Vakavaraisuus

Turvan vakavaraisuuden määrittäminen ja valvonta perustuvat EU-tason Solvenssi II -sääntöön. Vuoden 2019 lopussa solvenssisuhde eli oman varallisuuden (EOF) suhde pääomavaatimukseen (SCR) oli 236 prosenttia (253 %). Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuus ei sisälly tilinpäätökseen. Vakavaraisuudesta julkaistaan Turvan internetsivuilla erillinen vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus kevään 2020 aikana.

KONSERNI

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan konserniin kuului vuoden 2019 lopussa emoyhtiön lisäksi kaksi kiinteistöosakeyhtiötä ja neljä asunto-osakeyhtiötä. Kiinteistö Oy Hervannan Kauppuri myytiin marraskuussa 2019. Turvan konsernitilinpäätöksen luvut eivät olennaisesti poikkea emoyhtiön tilinpäätöksen luvuista.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva on LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön tytäryhtiö.

TURVAN ARVOT

Turva on keskinäinen vakuutusyhtiö, jonka toiminnan tarkoitus on huolehtia omistaja-asiakkaidensa taloudellisesta turvallisuudesta järjestämällä heille vahinko-, henki- ja eläkevakuutusurva Turvan kautta. Vahinkovakuutusyhtiöillä on myös merkittävä yhteiskunnallinen tehtävä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen tuottajana.

Turvan vuorovaikutus sidosryhmiensä kanssa perustuu yhteisiin arvoihin ja historiaan, sekä sidosryhmien ja niiden jäsenten talouden turvaamiseen. Turva tekee yhteistyötä ja käy jatkuvaa vuoropuhelua mm. laajoja kansalaispiirejä edustavien ammattijärjestöjen kanssa. Tämä konkretisoituu Turvan hallinnossa ja päätöksenteossa, jossa sidosryhmät ovat edustettuina.

Aikaisemmin toteutetun henkilöstökyselyn pohjalta vuonna 2019 Turvalle määritettiin uudet arvot, jotka korostavat Turvan persoonallista erottautumista muista vakuutusyhtiöistä. Arvoiksi valittiin mutkaton, vastuullinen ja Hymyile, olet Turvassa!

Hymyile, olet Turvassa! pitää sisällään mm. asiakaspalvelun, kohtaamisen, yhteistyön ja osaamisen. Arvona tämä erottaa meidät selkeästi muista yhtiöistä, onhan henkilöasiakkaiden asiakastyytyväisyys Turvassa vakuutusalan korkein.

Mutkattomuudella tavoittelemme erityisesti asiakkaan asioiden hoitamista kerralla kuntoon: vastuullisesti ja luotettavasti sekä eteenpäin katsoen. Kehitämme jatkuvasti toimintaamme ja palveluamme asiakkaiden tarpeet huomioon ottaen. Myös vahinkovakuutus tuotteet suunnitellaan asiakaslähtöisesti; tuotekehityksellä pyritään vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin myös ympäristön muuttuessa.

Taloudellinen kannattavuus on vakuutusyhtiössä tärkeä vastuullisuuden tekijä. Keskinäisessä yhtiössä se tarkoittaa yhtiön vakavaraisuuden ylläpitämistä ja omistajien tuotto- ja palveluodotusten täyttämistä. Riittävä vakavaraisuus varmistaa, että vakuutusyhtiö säilyttää toimintakykynsä ja selviytyy vastuistaan talouden suhdanteiden vaihtelusta riippumatta. Yhtiön vakavaraisuus ja onnistunut riskienhallinta mahdollistavat omistaja-asiakasetujen kehittämisen parempana palveluna sekä vakuutusurvaan ja vakuutusmaksuihin liittyvinä asiakasetuina.

Turvan sijoitusomaisuuden tehtävä on varmistaa Turvan vakuutuksenottajien, takuupääoman omistajien ja korvauksensaajien taloudellisten oikeuksien toteutuminen. Sijoitustoiminnan strateginen painopiste on sijoitusten turvaavuudessa; sijoitustoiminnassa pyritään varmistamaan hyvä ja tasainen tuotto pääomariskejä välttäen. Sijoitusomaisuudessa kotimaisten ja eurooppalaisten sijoituskohteiden osuus on korkea. Sijoituskohteet pyritään valitsemaan siten, että niiden eettiset arvot ovat linjassa Turvan arvojen ja toimintaperiaatteiden kanssa. Turvan varainhoitaja on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

Turvalla on käytössä Avainlippu-tunnus. Tunnus kertoo, että Turvan tuotteet ja palvelu ovat kotimaisia. Avainlippu-tunnuksen käyttöoikeuden myöntää Suomalaisen Työn Liiton Avainlippu-toimikunta.

Henkilöstön motivaatio työssä sekä työhyvinvointi ovat Turvassa tärkeitä tavoitteita. Yhteistoiminta henkilöstöryhmien kanssa on laajaa ja työhyvinvointia seurataan mm. säännöllisillä tutkimuksilla. Turvan henkilöstöetuihin kuuluvat mm. lakisääteistä laajempi työterveyshuolto, liikunta- ja kulttuuriedut sekä vapaa-ajan ryhmävakuutus.

HENKILÖSTÖ

Vuonna 2019 Turva saavutti Suomen innostavimmat työpaikat 2019 –tunnustuksen, jonka myöntää Eezy Spirit (ent. Corporate Spirit). Tunnustus jaetaan Eezy Spiritin henkilöstötutkimuksessa parhaiten menestyneille yrityksille. Turva sijoittui parhaiden joukkoon keskisuurissa organisaatioissa, jotka työllistävät 150–1000 henkilöä. Eezy Spiritin mukaan tunnustus viestii henkilöstön korkeasta omistautuneisuudesta ja yrityksestä, jossa toimintaa kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.

Vuonna 2019 työsuojelun ja työhyvinvoinnin teemana oli ”Rohkeus muuttua ja puuttua. Tulevaisuuden teemme me.” Turvan tavoittelemassa yrityskulttuurissa painottuvat käyttäytymisnormeina aikaansaavuus, inhimillisuus ja kannustavuus, itsensä toteuttaminen ja sosiaalisuus. Turvalla on uudistettu strategia, jossa todetaan, että meidän tulee uusia rohkeasti toimintatapojamme.

Turva haluaa työnantajana huolehtia työhyvinvoinnin toteutumisesta sekä edistää yksilön aktiivisuutta oman hyvinvointinsa ylläpidossa. Tämä näkyy konkreettisesti mm. henkilöstön kannustamisessa liikunnan ja kulttuurin pariin. Työhyvinvointia mitattiin kuukausittain ns. fiilismittarin avulla.

Vuonna 2019 saatettiin päätökseen edellisenä vuonna aloitettu asiantuntijuuden koulutusohjelma. Esimiehille järjestettiin valmentavan esimiestyön koulutusohjelma Academy of Brainin verkkokurssisisältöjen saattamana. Myynnin perehdytysohjelma päivitettiin tukemaan Turvan uutta strategiaa. Esimiehille ja asiantuntijoille järjestettiin koulutukset tietojohdattamisesta. Järjestelmien ja toimintatapojen uudistuksiin liittyviin koulutuksiin panostettiin etenkin myyntiorganisaatiossa ja korvauspalveluissa. Alan juridisiin koulutuksiin panostettiin mm. tietosuojan, tietoturvan sekä rahanpesun estämisen osalta.

Palkitseminen

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä sekä henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot olivat vuonna 2019 ja kahtena edellisenä vuonna seuraavat:

	2019	2018	2017
keskimääräinen lukumäärä	315	302	293
palkat ja palkkiot (1000 e)	13 724	13 573	12 907

Toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen maksetut palkat ja palkkiot sekä hallinnolle maksetut palkkiot on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Turvan koko henkilöstö on kannustavan palkkauksen piirissä. Palkkapolitiikan mukaan palkitsemisen perusteina ovat Turvassa:

1. peruspalkan osalta tehtävän vaativuus, joka perustuu joko TES:n vaativuusluokitte- luun tai TES:n yläpuolisilla Hay-järjestelmään
2. henkilökohtaisen palkanosan osalta tehtävässä suoriutuminen mukaan lukien teh- tävässä osoitettu osaaminen
3. tulospalkkioiden ja muiden palkkiojärjestelmien osalta tuloksien saavuttaminen eli palkkiotavoitteiden toteutuminen.

Turvan johtoryhmä päättää vuosittain yhtiön toiminnallisen tilanteen ja taloudellisen liikku- mavaran perusteella henkilöstölle maksettavista tulospalkkioista.

Hallituksen palkitsemisvaliokuntaan kuuluvat hallituksen puheenjohtaja, hallituksen varapu- heenjohtaja ja yksi hallituksen jäsen sekä toimitusjohtaja esittelijänä. Palkitsemisvaliokun- nan jäsenet valitaan kalenterivuodeksi kerrallaan vuoden ensimmäisessä hallituksen ko- kouksessa. Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä oli vuonna 2019 valmistella päätösehdotus ja esitellä hallitukselle päätettäväksi toimitusjohtajan ja johtajien palkat ja edut, tulospalkkiora- kenne ja tulospalkkioiden toteutuminen sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien tulospalk- kiorakenne. Lisäksi palkitsemisvaliokunta osallistui Turvan palkka- ja palkitsemispolitiikan valmisteluun ja seurasi Turvan palkka- ja palkitsemispolitiikan toteutumista.

Vuonna 2019 henkilöstön tulospalkkio koostui Turvan asiakastyytyväisyyttä, asiakas- pisyvyyttä ja kannattavuutta mittaavien tunnuslukujen kehityksestä. Palvelujohtajilla oli edellisten lisäksi vakuutustoiminnan kasvuun liittyvä tavoite. Johdon tulospalkkio koostui asiakaspisyvyyttä, vakuutustoiminnan kasvua, toiminnan tehokkuutta ja kannattavuutta mit- taavien tunnuslukujen kehityksestä.

Yritysmyyntipäälliköille maksetaan paikallisen työehtosopimuksen mukaista myyntipalkkaa. Aluemyyntipäälliköillä ja palveluesimiehillä on myyntitoiminnan luonteesta johtuen lisäksi oma kannustejärjestelmä. Myös asiakasneuvojilla on erillinen kannustejärjestelmä. Lisäksi Turvassa toteutetaan myyntikilpailuja, joiden tavoitteet ja palkinnot määritellään tuote- tai kampanjakohtaisesti.

YHTIÖN HALLINTO

Vakuutuksenottajat ja takuupääoman omistajat ovat Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan osakkaita eli omistajia. Osakkaat pääsevät yhtiökokouksessa vaikuttamaan Turvan päätök- sentekoon, ja lisäksi asiakkailta on omistaja-asiakkuuteen perustuvia etuisuuksia. Turvan takuupääoman omistajia ovat muun muassa SAK, 13 ammattiliittoa, kaksi työväenyhteisöä, LähiTapiola-ryhmä ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo. Takuuosuuksien määrä on yhteensä 6 032 osuutta ja takuupääoman määrä yhteensä 10 145 096,81 euroa.

Vakuutuksenottajilla ja takuupääoman omistajilla on oikeus vaikuttaa ja käyttää päätösval- taa yhtiökokouksessa, joka on ylin päätösvaltaa käyttävä elin. Yhtiökokous mm. vahvistaa tuloslaskelman ja taseen, päättää voiton tai tappion käyttämisestä, päättää vastuuvapau- desta hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä valitsee hallinto- neuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. Varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa, yleensä toukokuussa. Kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan hallituksen päättämässä sanoma- lehdissä.

Hallintoneuvoston tehtävänä on mm. valvoa Turvan hallintoa. Lisäksi hallintoneuvosto valit- see ja vapauttaa hallituksen jäsenet. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet kol-

meksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenistä on vuosittain erovuorossa kolmasosa tai sitä lähin vastaava määrä. Vuoden 2019 lopussa hallintoneuvoston jäsenmäärä oli 28. Hallintoneuvoston jäsenistä useat ovat ammattiliittojen edustajia. Hallintoneuvoston kokoonpano on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia Turvan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus mm. päättää Turvan strategiasta, toimintasuunnitelmista ja budjetista. Hallintoneuvosto valitsee hallitukseen kalenterivuodeksi kerrallaan 6-9 jäsentä. Hallituksen kokoonpano vuonna 2019 oli seuraava:

- Jari Eklund, yhtiöryhmän johtaja, Espoo
- Jarkko Eloranta, puheenjohtaja, Helsinki
- Anja Lahermaa, varatuomari, Helsinki
- Jukka Mattila, talousjohtaja, Helsinki
- Olli-Pekka Ruuskanen, tutkimusjohtaja, Helsinki
- Jari Sundström, toimitusjohtaja, Helsinki
- Katja Syvärinen, FM, Helsinki.

Hallituksen puheenjohtajana toimi Jarkko Eloranta ja varapuheenjohtajana Jari Sundström. Vuonna 2019 hallituksen palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat Jarkko Eloranta, Jari Eklund ja Jari Sundström. Anja Lahermaan jäsenyys Turvan hallituksessa päättyi 31.12.2019. Vuoden 2020 alussa Turvan hallituksen jäsenenä aloitti talouspäällikkö Jan-Erik Saarinen.

Turvan johtoryhmä valmistelee asioita hallituksen päätettäväksi ja valvoo päätösten toteutumista. Lisäksi johtoryhmä päättää työjärjestyksensä mukaisesti erikseen mainituista asioista. Vuonna 2019 johtoryhmään kuuluivat:

- Ville Raunio, toimitusjohtaja 1.3.2019 alkaen
- Jussi Ilveskoski, johtaja, vakuutukset ja korvaukset, toimitusjohtajan sijainen 28.2.2019 saakka
- Timo Laukas, johtaja, talous
- Satu Rinta-Jaskari, johtaja, liiketoiminnan kehittäminen
- Pekka Runsas, johtaja, myynti ja markkinointi.

Sisäinen valvonta on oleellinen osa Turvan liiketoimintayksiköiden operatiivista toimintaa. Jokainen esimies vastaa sisäisen valvonnan toteutumisesta vastuualueellaan. Lisäksi vastuullinen vakuutusmatemaatikko, aktuaaritoiminto, compliance-toiminto, riskienhallintatoiminto ja sisäinen tarkastus valvovat liiketoimintaa.

Turvalla on yhteensä 20 aluetoimikuntaa eri puolilla maata. Niissä on jäseniä yhteensä noin 190. Aluetoimikuntien jäsenet ovat asiakkaiden edustajia. Valtaosa heistä tulee ammattiyhdistyskentästä.

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Emoyhtiön tilikauden voitto oli 5 707 086,72 euroa. Tilikauden päättyessä emoyhtiön voittonjakokelpoiset varat olivat 38 358 694,19 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden voitosta maksetaan takuupääoman omistajille korkoa 3,3 prosenttia eli 334 788,19 euroa ja 100 000,00 euroa siirretään yhtiöjärjestyksen 4 §:ssä tarkoitettuun käyttörahastoon ja 5 272 298,53 euroa siirretään voittovarojen tilille omaan pääomaan.

TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12.2019

1.1. - 31.12.2018

VAKUUTUSMAKSUTUOTOT

Vakuutusmaksutulo	111 114 927,55	109 146 400,90
Jälleenvakuuttajien osuus	-47 003 408,00	-46 882 976,46
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-1 292 152,00	-300 620,00
Vakuutusmaksutuotot	<u>62 819 367,55</u>	<u>61 962 804,44</u>

KORVAUSKULUT

Maksetut korvaukset	-79 860 187,94	-76 684 101,03
Jälleenvakuuttajien osuus	30 235 661,26	31 332 385,32
Korvausvastuun muutos	1 852 117,00	1 730 525,00
Jälleenvakuuttajien osuus	2 591 552,00	135 048,00
Korvauskulut	<u>-45 180 857,68</u>	<u>-43 486 142,71</u>

LIIEKULUT

	-15 940 043,74	-16 209 629,47
--	----------------	----------------

VAKUUTUSTEKNINEN KATE/TULOS ENNEN TASOITUSMÄÄRÄN MUUTOSTA

	1 698 466,13	2 267 032,26
--	--------------	--------------

TASOITUSMÄÄRÄN MUUTOS

	0,00	-1 243 543,00
--	------	---------------

VAKUUTUSTEKNINEN KATE/TULOS

	<u>1 698 466,13</u>	<u>1 023 489,26</u>
--	---------------------	---------------------

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan tuotot	7 946 285,28	9 489 782,52
Sijoitustoiminnan kulut	-2 118 512,65	-1 962 065,85
Sijoitustoiminnan nettotuotto	<u>5 827 772,63</u>	<u>7 527 716,67</u>

MUUT TUOTOT JA KULUT

Muut tuotot	638 754,01	876 985,12
Muut kulut	-1 058 881,66	-1 488 727,57
Muut tuotot ja kulut	<u>-420 127,65</u>	<u>-611 742,45</u>

VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

	7 106 111,11	7 939 463,48
--	--------------	--------------

TULOVEROT

Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-1 398 587,79	-1 468 179,99
Laskennalliset verot	-436,60	-921,20
Tuloverot	<u>-1 399 024,39</u>	<u>-1 469 101,19</u>

TILIKAUDEN VOITTO

5 707 086,72

6 470 362,29

TASE	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	163 325,77	253 003,99
Muut pitkävaikutteiset menot	2 020 007,35	1 564 939,97
Ennakkomaksut	4 727 533,00	2 915 543,00
Aineettomat hyödykkeet	<u>6 910 866,12</u>	<u>4 733 486,96</u>
SIJOITUKSET		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiint.osakk.	24 727 594,61	25 717 505,25
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	147 572 475,06	138 096 659,17
Rahoitusmarkkinavälineet	17 782 628,57	22 291 515,29
Muut sijoitukset	<u>165 355 103,63</u>	<u>160 388 174,46</u>
Sijoitukset	190 082 698,24	186 105 679,71
SAAMISET		
Ensivakuutustoiminnasta	23 858 928,20	22 840 336,16
Jälleenvakuutustoiminnasta	57 222,71	782 364,39
Muut saamiset	5 337 001,20	6 662 079,93
Laskennallinen verosaaminen	27 880,41	28 317,01
Saamiset	<u>29 281 032,52</u>	<u>30 313 097,49</u>
MUU OMAISUUS		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	838 921,76	942 866,71
Rahat ja pankkisaamiset	6 250 123,58	8 636 285,43
Muu omaisuus	181 914,23	181 914,23
Muu omaisuus	<u>7 270 959,57</u>	<u>9 761 066,37</u>
SIIRTOSAAMISET		
Korot ja vuokrat	359 810,73	415 523,42
Muut siirtosaamiset	54 987,93	91 334,61
Siirtosaamiset	<u>414 798,66</u>	<u>506 858,03</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>233 960 355,11</u></u>	<u><u>231 420 188,56</u></u>

TASE

31.12.2019

31.12.2018

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Pohjarahasto	504 563,78	504 563,78
Takuupääoma	10 145 096,81	10 145 096,81
Ylikurssirahasto	7 871,19	7 871,19
Muut rahastot		
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	350 000,00	250 000,00
Muut rahastot	219 217,60	219 217,60
Muut rahastot	569 217,60	469 217,60
Ed.tilikausien voitto	32 082 389,87	25 996 090,31
Tilikauden voitto	5 707 086,72	6 470 362,29
Oma pääoma	49 016 225,97	43 593 201,98

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutusmaksuvastuu	42 340 709,00	41 048 557,00
Korvausvastuu	132 755 276,00	134 607 393,00
Jälleenvakuuttajien osuus	-34 634 680,00	-32 043 128,00
Tasoitusmäärä	34 383 687,00	34 383 687,00
Vakuutustekninen vastuuelka	174 844 992,00	177 996 509,00

VELAT

Ensivakuutustoiminnasta	1 039 329,63	1 109 417,00
Jälleenvakuutustoiminnasta	674 817,00	993 744,00
Muut velat	5 139 812,89	4 599 881,04
Velat	6 853 959,52	6 703 042,04

SIIRTOVELAT

Henkilöstökulujaksotukset	3 060 665,28	2 894 655,74
Muut siirtovelat	184 512,34	232 779,80
Siirtovelat	3 245 177,62	3 127 435,54

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

233 960 355,11

231 420 188,56

RAHOITUSLASKELMA

31.12.2019

31.12.2018

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto varsinaisesta toiminnasta/ voitto ennen satunnaisia eriä	7 106 111,11	7 939 463,48
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	-3 151 517,00	-321 410,00
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonorotukset	-225 135,73	377 916,38
Suunnitelman mukaiset poistot	1 026 913,99	966 518,21
Muut oikaisut	-3 205 692,30	-4 786 149,22
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	<u>1 550 680,07</u>	<u>4 176 338,85</u>
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liike- saamisten lisäys(-)/vähennys(+)	1 124 124,34	2 724 781,64
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	<u>268 659,56</u>	<u>-1 188 329,00</u>
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	<u>2 943 463,97</u>	<u>5 712 791,49</u>
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	21 733,43	32 064,79
Maksetut välittömät verot	-1 399 024,39	-1 469 101,19
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	<u>1 566 173,01</u>	<u>4 275 755,09</u>

Liiketoiminnan rahavirta

1 566 173,01

4 275 755,09

Investointien rahavirta

Investoinnit sijoituksiin(pl.rahavarat)	-3 751 882,80	-9 207 537,63
Luovutustulot sijoituksista (pl.rahavarat)	3 183 958,87	4 754 084,43
Aineettomien ja aineellisten hyödyk- keiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	<u>-3 100 348,20</u>	<u>-2 630 214,77</u>

Investointien rahavirta

-3 668 272,13

-7 083 667,97

Rahoituksen rahavirta

Muut rahastot vähennys	0,00	-75 000,00
Maksetut takuupääoman korot	-284 062,73	-365 223,49

Rahoituksen rahavirta

-284 062,73

-440 223,49

Rahavarojen muutos

-2 386 161,85

-3 248 136,37

Rahavarat tilikauden alussa	8 636 285,43	11 884 421,80
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>6 250 123,58</u>	<u>8 636 285,43</u>
Rahavarojen muutos	<u>-2 386 161,85</u>	<u>-3 248 136,37</u>

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. VAKUUTUSMAKSUTULO

	31.12.2019	31.12.2018
Vahinkovakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	111 114 666,19	109 146 413,82
Jälleenvakuutus	261,36	-12,92
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	111 114 927,55	109 146 400,90

2. VAKUUTUSMAKSUTULOSTA VÄHENNETYT ERÄT

	31.12.2019	31.12.2018
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	400 046,47	357 540,41
Jakojärjestelmämaksut	4 324 567,22	4 262 673,31
Vakuutusmaksuvero	21 564 934,70	21 247 162,10
Palosuojelumaksu	261 855,21	258 588,05
Liikenneturvallisuusmaksu	225 465,64	226 850,94
Työsuojelumaksu	92 695,43	80 759,42
Yhteensä	26 869 564,67	26 433 574,23

3. KOKONAISSLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN

	31.12.2019	31.12.2018
Maksetut korvaukset	8 198 870,90	7 740 249,61
Liikekulut	15 940 043,74	16 209 629,47
Muut kulut	1 051 804,83	1 472 563,84
Sijoitustoiminnan hoitokulut	445 049,48	333 169,13
Yhteensä	25 635 768,95	25 755 612,05

4. TULOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT

	31.12.2019	31.12.2018
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 962 307,51	3 197 047,38
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	0,00	-0,59
Muut vakuutusten hankintamenot	9 583 656,86	12 545 964,37
Vakuutusten hoitokulut		
Hallintokulut	5 332 921,49	8 725 494,76
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot (-)	-11 111 781,00	6 008 481,55
Yhteensä	15 940 043,74	16 209 629,47

5. VAHINKOVAKUUTUKSEN VAKUUTUSLUOKKARYHMÄKOHTAINEN TULOS

	Vakuutus- maksutulo ennen jv:n osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jv:n osuutta	Korvaus- kulut ennen jv:n osuutta	Liikekulut ennen jv:n palkkioita ja voitto-os.	Jälle- vakuuttajien osuus	Vakuutustekninen kate ennen tas.määrän muutosta
Ensivakuutus						
Lakisääteinen tapaturma						
2019	5 188 023,08	5 186 949,08	-3 264 734,39	-1 449 977,81	-435 811,00	36 425,88
2018	4 552 224,44	4 560 147,44	-2 354 260,73	-1 403 525,68	-591 388,00	210 973,03
2017	4 505 320,51	4 488 790,51	-1 918 572,38	-1 456 705,67	-843 512,00	270 000,46
Muu tapaturma ja sairaus						
2019	20 230 358,46	20 001 951,46	-13 574 138,10	-5 291 336,90	-504 506,00	631 970,46
2018	19 437 162,40	19 209 538,40	-12 921 348,26	-5 214 277,21	-459 204,00	614 708,93
2017	18 654 968,85	18 289 754,85	-13 898 745,03	-4 858 773,10	202 811,21	-264 952,07
Moottoriajoneuvon vastuu						
2019	22 546 563,93	22 590 181,93	-19 481 082,33	-6 148 879,80	282 474,00	-2 757 306,20
2018	22 685 093,96	22 698 307,96	-15 487 871,64	-6 579 199,02	-2 343 028,00	-1 711 790,70
2017	22 681 965,70	24 641 552,70	-18 130 915,08	-5 551 276,20	732 783,00	1 692 144,42
Maa-ajoneuvo						
2019	28 132 779,67	27 370 610,67	-22 393 242,37	-5 959 517,02	879 716,00	-102 432,72
2018	26 234 445,98	26 026 766,98	-19 691 801,89	-6 217 977,21	295 671,00	412 658,88
2017	25 715 042,34	25 466 068,34	-19 000 157,94	-5 519 476,68	184 813,69	1 131 247,41
Palo- ja muu omaisuusvahinko						
2019	29 506 475,57	29 250 859,57	-16 201 447,42	-6 762 956,21	-3 015 527,00	3 270 928,94
2018	28 859 815,40	29 038 954,40	-19 270 551,82	-6 755 673,74	-837 068,00	2 175 660,84
2017	29 311 249,82	29 184 617,82	-16 081 026,96	-8 171 644,70	-2 582 278,88	2 349 667,28
Muu ensivakuutus						
2019	5 510 465,48	5 421 961,48	-2 909 431,01	-1 390 463,64	-344 280,74	777 786,09
2018	7 377 671,64	7 312 078,64	-5 147 277,50	-1 348 377,28	-148 240,68	668 183,18
2017	6 982 852,34	6 754 546,34	-3 861 384,93	-1 896 666,02	-502 179,40	494 315,99
Ensivakuutus yhteensä						
2019	111 114 666,19	109 822 514,19	-77 824 075,62	-27 003 131,38	-3 137 934,74	1 857 372,45
2018	109 146 413,82	108 845 793,82	-74 873 111,84	-27 519 030,14	-4 083 257,68	2 370 394,16
2017	107 851 399,56	108 825 330,56	-72 890 802,32	-27 454 542,37	-2 807 562,38	5 672 423,49
Jälleensivakuutus						
2019	261,36	261,36	-183 995,32	-48 693,36	73 521,00	-158 906,32
2018	-12,92	-12,92	-80 464,19	-55 148,33	32 263,54	-103 361,90
2017	32 299,43	32 299,43	-116 447,08	-48 876,18	36 784,34	-96 239,49
Yhteensä						
2019	111 114 927,55	109 822 775,55	-78 008 070,94	-27 051 824,74	-3 064 413,74	1 698 466,13
2018	109 146 400,90	108 845 780,90	-74 953 576,03	-27 574 178,47	-4 050 994,14	2 267 032,26
2017	107 883 698,99	108 857 629,99	-73 007 249,40	-27 503 418,55	-2 770 778,04	5 576 184,00
Tasoisuudsmäärän muutos						
2019						0,00
2018						-1 243 543,00
2017						-4 301 614,00
Vakuutustekninen kate						
2019						1 698 466,13
2018						1 023 489,26
2017						1 274 570,00

6. SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

	31.12.2019	31.12.2018
SIJOITUSTOIMINNAN TUOTOT		
Tuotot kiinteistösisjoituksista		
Muut tuotot	1 899 765,35	1 887 648,25
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	681 074,10	1 187 145,92
Korkotuotot	822 532,20	908 614,96
Muut tuotot	509 197,98	483 967,05
	<u>2 012 804,28</u>	<u>2 579 727,93</u>
Yhteensä	3 912 569,63	4 467 376,18
Arvon alentumisten palautukset	568 622,86	202 937,44
Myyntivoitot	3 465 092,79	4 819 468,90
	<u>7 946 285,28</u>	<u>9 489 782,52</u>
SIJOITUSTOIMINNAN KULUT		
Kulut kiinteistösisjoituksista		
Konserniyrityksille	1 413 222,90	1 230 795,07
Muille	52 662,11	52 967,70
	<u>1 465 885,01</u>	<u>1 283 762,77</u>
Kulut muista sijoituksista	21 834,86	27 049,91
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-101,43	5 014,88
Yhteensä	1 487 618,44	1 315 827,56
Arvon alentumiset	349 760,29	580 853,82
Myyntitappiot	281 133,92	65 384,47
	<u>2 118 512,65</u>	<u>1 962 065,85</u>
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO TULOSLASKELMASSA	5 827 772,63	7 527 716,67

TASEEN LIITETIEDOT

7. AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

	Aineettomat oikeudet ja pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut Aineettomat oikeudet	Kalusto ja muut ain. hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10 554 333,06	3 185 680,00	3 844 206,24	17 584 219,30
Lisäykset	1 079 872,00	2 462 933,00	275 822,81	3 818 627,81
Vähennykset	-258 183,43	-650 943,00	-240 622,50	-1 149 748,93
Hankintameno 31.12.	11 376 021,63	4 997 670,00	3 879 406,55	20 253 098,18
Kertyneet poistot 1.1.	-8 736 389,10	-270 137,00	-2 719 425,30	-11 725 951,40
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	249 801,74		140 496,27	390 298,01
Tilikauden poistot	-706 101,15		-279 641,53	-985 742,68
Kertyneet poistot 31.12.	-9 192 688,51	-270 137,00	-2 858 570,56	-12 321 396,07
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 183 333,12	4 727 533,00	1 020 835,99	7 931 702,11

8. KIINTEISTÖSIJOITUSTEN ERITTELY

Kiinteistösijoitusten muutokset

	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet
Hankintameno 1.1.	25 128 062,07
Lisäykset	170 108,00
Vähennykset	-837 988,94
Hankintameno 31.12.	24 460 181,13
Kertyneet poistot 1.1.	-157 470,74
Kertyneet poistot 31.12.	-157 470,74
Arvon alentumiset 1.1.	-2 117 171,57
Palautukset	10 089,36
Arvon alennukset	-170 108,00
Arvon alentumiset 31.12.	-2 277 190,21
Arvonkorotukset 1.1.	2 864 085,49
Arv.korotuksen palautus	-162 011,06
Arvonkorotukset 31.12.	2 702 074,43
Kirjanpitoarvo 31.12.	24 727 594,61

	31.12.2019	31.12.2018
9. OMASSA KÄYTÖSSÄ OLEVAT KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖOSAKKEET		
Jäljellä oleva hankintahinta	10 642 211,91	10 642 211,91
Kirjanpitoarvo	9 038 418,14	9 028 328,78
Käypä arvo	9 278 366,55	9 268 277,19
10. SIJOITUKSET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ		
Kiinteistö Oy Turvarinne		
Hankintameno 1.1.	7 835 652,64	
Arvonlennukset 1.1.	-835 652,64	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>7 000 000,00</u>	
Osakeyhtiö Hämeenkatu 25		
Hankintameno 1.1.	4 268 851,77	
Lisäykset 31.12.	170 108,00	
Arvonlennukset 1.1.	-218 644,30	
Arvonlennuksen lisäys 31.12.	-170 108,00	
Arvonkorotukset 1.1.	2 449 792,53	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>6 500 000,00</u>	
Kiinteistö Oy Hervannan Turva		
Hankintameno 1.1.	162 873,25	
Arvonkorotukset 1.1.	252 281,89	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>415 155,14</u>	
Kiinteistö Oy Hervannan Kauppuri		
Hankintameno 1.1.	837 988,94	
Myynti/Hankintamenon vähennys	-837 988,94	
Arvonkorotukset 1.1.	162 011,06	
Arvonkorotuksen palautus 31.12.	-162 011,06	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>0,00</u>	
As Oy Hervannan Lauri		
Hankintameno 1.1.	1 282 817,58	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>1 282 817,58</u>	
As Oy Vierumäen Lomagolf		
Hankintameno 1.1.	438 912,00	
Arvonlennukset 1.1.	-28 912,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>410 000,00</u>	
As Oy Tampereen Härmälänrannan Turva		
Hankintameno 1.1.	6 283 073,75	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>6 283 073,75</u>	
Kirjanpitoarvo 31.12. yhteensä	<u>21 891 046,47</u>	

11. TYTÄRYHTIÖT

	Kotipaikka	Omistus- osuus
Oy Hämeenkatu 25	Tampere	100,00 %
Kiinteistö Oy Turvarinne	Tampere	100,00 %
Kiinteistö Oy Hervannan Turva	Tampere	100,00 %
As Oy Hervannan Lauri	Tampere	100,00 %
As Oy Vierumäen Lomagolf 1	Heinola	100,00 %
As Oy Tampereen Härmälänrannan Turva	Tampere	100,00 %

12. MUUT OSAKKEET JA OSUUKSET (>0,5 milj.eur)

	Osakk. lkm kpl	Kirjanpito- arvo
Amundi ETF MSCI EM Asia UCITS ETF	66 000,00	2 027 054,62
Amundi ETF MSCI Emerging Markets UCITS ETF	1 047 500,00	4 490 030,64
Amundi MSCI Nordic Ucits ETF	1 650,00	596 734,28
LähiTapiola USA Markkina A	428 138,62	4 990 394,18
LähiTapiola Vastuullinen Eurooppa Keski-suuret A	48 673,59	1 113 309,05
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi A	101 724,32	2 990 423,48
LähiTapiola Vastuullinen Kasvu A	105 066,13	1 391 682,24
LähiTapiola Vastuullinen Kehittynyt Aasia A	232 572,23	2 775 491,53
LähiTapiola Vastuullinen Kehittyvät Markkinat A	74 355,43	1 700 090,81
LähiTapiola High Yield A	155 834,46	3 005 949,98
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A	602 687,17	6 866 062,46
LähiTapiola Korkomaailma A	596 220,54	9 878 549,24
LähiTapiola Pitkäkorko A	498 720,91	9 067 377,75
LähiTapiola Reaalikorko A	707 422,91	7 033 472,80
LähiTapiola Vastuullinen Pohjoinen Yrityskorko A	840 116,94	9 099 927,12
LähiTapiola Vastuullinen Vaikuttajakorko A	397 753,01	4 011 179,18
LähiTapiola Vastuullinen Yrityskorko A	906 741,03	12 511 628,25
NN (L) GI Convertible Opp - I Cap EUR (hedged i)	66 456,90	8 499 999,73
Natixis Loomis Sayles Senior Loan Fund	5 281,16	6 863 000,00
Robeco QI Global Dynamic Duration I EUR	89 913,27	13 017 476,60
UBAM - Euro 10-40 Convertible Bond	12 123,38	1 441 146,30
LähiTapiola Vastuullinen Lyhytkorko A		21 564 867,66
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky		826 600,01
LähiTapiola Tampereen Tornit Ky		1 173 718,53
Tapiola KR III Ky		905 668,36
LähiTapiola Rahoitusyhtiö I Ky		4 468 886,25
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky		764 260,63

13. AVOIMET SIOITUSSITOUMUKSET

LähiTapiola Aluekiinteistöt Ky	1 869 622,63
LähiTapiola Tampereen Tornit Ky	1 026 281,47
LähiTapiola Tontit II Ky	1 801 626,00
Tapiola KR III Ky	94 331,64
Tapiola KR IV Ky	154 332,72
LähiTapiola Pääomasijoitus IV Ky	3 946 525,07
LähiTapiola Rahoitusyhtiö I Ky	544 219,15
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky	1 231 226,30
LähiTapiola Velkasijoitus II Ky	5 000 000,00
Sentica Buyout III Ky	3 319,21
Yhteensä	15 671 484,19

14. SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO

	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoytukset			
Kiinteistöt	216 862,33	59 391,59	270 000,00
Konserniyhtiöosakkeet	20 131 184,51	21 891 046,47	26 060 000,00
Muut kiinteistöosakkeet	3 753 958,01	2 777 156,55	2 879 366,55
	<u>24 102 004,85</u>	<u>24 727 594,61</u>	<u>29 209 366,55</u>
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	139 317 683,92	139 024 334,56	160 619 806,81
Rahoitusmarkkinavälineet	27 053 988,41	26 330 769,07	27 358 823,45
Sijoitukset 31.12.	<u>190 473 677,18</u>	<u>190 082 698,24</u>	<u>217 187 996,81</u>
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	<u>109 161,43</u>		
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonkorotuksia		<u>2 702 074,43</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>27 105 298,57</u>

15. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET TILIKAUDEN AIKANA

	31.12.2019	31.12.2018
Pohjarahasto 31.12.	504 563,78	504 563,78
Takuupääoma 31.12.	10 145 096,81	10 145 096,81
Ylikurssirahasto 31.12.	7 871,19	7 871,19
Muut rahastot		
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 1.1.	250 000,00	225 000,00
- tilikauden lisäys, siirto voittovaroista	100 000,00	100 000,00
- tilikauden vähennys		-75 000,00
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 31.12.	<u>350 000,00</u>	<u>250 000,00</u>
Muut rahastot 31.12	219 217,60	219 217,60
Muut rahastot yhteensä 31.12	569 217,60	469 217,60
Ed.tilikausien voitto 1.1.	32 466 452,60	26 461 313,80
-Jaettu takuupääoman korko	-284 062,73	-365 223,49
-Siirretty käyttörahastoon	-100 000,00	-100 000,00
Tilikauden voitto	<u>5 707 086,72</u>	<u>6 470 362,29</u>
	<u>49 016 225,97</u>	<u>43 593 201,98</u>
VOITONJAKOKELPOISET VARAT:		
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	350 000,00	250 000,00
Muut rahastot	219 217,60	219 217,60
Tilikauden voitto	5 707 086,72	6 470 362,29
+ Ed.tilikausien voitto	<u>32 082 389,87</u>	<u>25 996 090,31</u>
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	<u>38 358 694,19</u>	<u>32 935 670,20</u>

16. TASEeseen SISÄLTYMÄTTÖMÄT LEASINGVASTUUT

Tukirahoitus Oy	
- postimaksukoneet	
Tilikaudella 2020 maksettava määrä	0,00
Myöhemmin maksettava määrä	<u>3 139,02</u>
	<u>3 139,02</u>

17. MUUT VASTUUT

Turva kuuluu Lähitapiolan arvonlisäverovelvollisuusryhmään	
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu	
10 v. Tarkistuskausi	
Yhtiö	0,00
Muut ryhmän yritykset	<u>42 477 118,25</u>
	<u>42 477 118,25</u>

HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

18. HENKILÖSTÖKULUT

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	13 210 851,50	12 932 182,24
Eläkekulut, perusturva	2 333 664,26	2 241 076,79
Eläkekulut, vapaaehtoinen	-2 183,00	-4 606,00
Muut henkilösivukulut	364 404,96	432 852,87
Yhteensä	<u>15 906 737,72</u>	<u>15 601 505,90</u>

19. JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Toimitusjohtajat ja toimitusjohtajan sijaiset	305 494,00	348 898,00
Hallitukselle suoritettut palkat ja palkkiot	74 410,00	70 800,00
Hallintoneuvostolle suoritettut palkat ja palkkiot	30 035,00	24 480,00

HENKILÖSTÖN KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ TILIKAUDEN AIKANA

	2019	2018
Konttorihenkilöstö	298	287
Myyntihenkilöstö	16	14
Kiinteistöhenkilöstö	1	1
	<u>315</u>	<u>302</u>

20. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	49 765,14	33 901,60
Veroneuvonta	0,00	7 343,90

21. TUNNUSLUVUT JA ANALYYSIT

	2019	2018	2017	2016	2015
Vakuutusmaksutulo (ennen jv-osuutta), €	111 114 928	109 146 401	107 883 699	110 925 521	107 556 522
Vahinkosuhte (prosentteina)	71,9	70,2	65,3	70,9	78,3
Korvauskulut ilman perustekorkokulua (+/-), €	44 842 969	42 958 321	40 182 534	44 205 776	46 560 669
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua (prosentteina)	71,4	69,3	64,5	70,1	77,3
Liikekulusuhde (prosentteina)	25,4	26,2	25,7	26,1	22,7
Yhdistetty kulusuhde (prosentteina)	97,3	96,3	91,1	97,0	100,9
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua (prosentteina)	96,8	95,5	90,2	96,3	100,0
Liikevoitto (+) tai tappio (-), €	7 106 111	9 183 006	7 583 774	3 932 047	4 798 602
Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonorotusrahaston muutos *) (+/-), €	9 892 342	-8 338 128	3 074 895	2 519 827	786 815
Kokonaistulos, (+/-) €	16 998 454	844 879	10 658 669	6 451 874	5 585 417
Korkokulut ja muut rahoituskulut (+), €	-101	5 015	112 528	143 681	20 235
Perustekorkokulu (+), €	337 889	527 822	527 577	494 625	578 215
Kokonaispääoman tuotto ilman sij.sid.vakuutusta prosentteina (käyvin arvoir)	6,8	0,5	4,6	3,0	2,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto-% käyvin arvoir sitoutuneelle pääomalle (+/-)	7,4	-0,4	2,8	2,7	3,8
Tasoitusmäärä, €	34 383 687	34 383 687	33 140 144	28 838 530	28 003 870
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	315	302	293	282	272
Tulosanalyysi	2019	2018	2017	2016	2015
	€	€	€	€	€
Vakuutusmaksutuotot (+/-)	62 819 368	61 962 804	62 337 949	63 032 279	60 236 172
Korvauskulut (-/+)	-45 180 858	-43 486 143	-40 710 111	-44 700 401	-47 138 884
Liikekulut (-)	-15 940 044	-16 209 629	-16 051 654	-16 468 066	-13 656 296
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut (+/-)	0	0	0	0	0
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta (+/-)	1 698 466	2 267 032	5 576 184	1 863 812	-559 008
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut, arvonorotukset ja niiden oikaisut sekä arvomuutokset (+/-)	5 827 773	7 527 717	2 839 690	2 739 768	6 363 011
Muut tuotot ja kulut (+/-)	-420 128	-611 742	-832 099	-671 533	-1 005 402
Osuus osakkuusyritysten voitosta (+) tai tappiosta (-)	0	0	0	0	0
Liikevoitto (+) tai tappio (-)	7 106 111	9 183 006	7 583 774	3 932 047	4 798 602
Tasoitusmäärän muutos (-/+)	0	-1 243 543	-4 301 614	-834 660	-4 237 001
Voitto (+) tai tappio (-) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	7 106 111	7 939 463	3 282 160	3 097 387	561 601
Tilinpäätössiirrot					185 188
Tuloverot ja muut välittömät verot (-/+)	-1 399 024	-1 469 101	-615 543	-611 897	-151 743
Tilikauden voitto (+) tai tappio (-)	5 707 087	6 470 362	2 666 618	2 485 490	595 046

22. Sijoitusjakauma (käyvin arvoin)

	Perusjakauma				Riskijakauma					
	31.12.2019		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	149,6	67	152,3	72	150	67	72	67	66	66
Lainasaamiset ¹⁾	0,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Joukkovelkakirjalainat	121,4	54	116,0	55	121	54	55	52	56	54
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	28,3	13	36,3	17	28	13	17	15	10	12
Osakesijoitukset yhteensä	41,3	18	24,3	11	41	18	11	16	16	17
Noteeratut osakkeet ³⁾	35,6	16	21,8	10	36	16	10	14	14	15
Pääomasijoitukset ⁴⁾	5,3	2	2,3	1	5	2	1	0	0	1
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	0,4	0	0,2	0	0	0	0	1	2	2
Kiinteistösijoitukset yhteensä	32,8	15	33,7	16	33	15	16	16	18	17
Suorat kiinteistösijoitukset	29,2	13	30,0	14	29	13	14	14	16	14
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	3,6	2	3,8	2	4	2	2	2	2	4
Muut sijoitukset	0,0	0	2,0	1	0	0	1	1	1	0
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Hyödykesijoitukset	0,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,0	0	2,0	1	0	0	1	1	1	0
Sijoitukset yhteensä	223,8	100	212,3	100	224	100	100	100	100	100
Johdannaisten vaikutus ⁸⁾	0,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	223,8	100	212,3	100	224	100	100	100	100	100
Jvk-salkun modifioitu duraatio	3,81		4,73							

- Sisältää kertyneet korot
- Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- Sisältää pääomarahastot
- Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
- Sisältää kaikentyypiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
- Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/-.
Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

23. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Sijoitustoiminnan nettotuotot markkina-arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma ⁹⁾	Tuotto % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto % sitoutuneelle pääomalle									
				31.12.2019		31.12.2018		31.12.2017		31.12.2016		31.12.2015	
				milj. euroa	milj. euroa	%	%	%	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	7,2	151,5	4,7	-1,4	1,7	3,3	0,5						
Lainasaamiset ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0						
Joukkovelkakirjalainat	6,6	116,8	5,7	-1,6	2,0	4,0	0,5						
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	0,6	34,7	1,6	-0,7	0,4	0,6	0,5						
Osakesijoitukset yhteensä	7,2	27,7	26,2	1,7	9,4	1,2	25,6						
Noteeratut osakkeet ³⁾	7,3	23,6	30,8	1,0	11,2	0,5	14,2						
Pääomasijoitukset ⁴⁾	-0,1	3,8	-1,4	10,5	-43,1	-4,0	133,6						
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	0,0	0,3	12,2	9,5	0,1	7,7	143,2						
Kiinteistösijoitukset yhteensä	1,6	32,9	5,0	3,1	2,6	2,9	3,5						
Suorat kiinteistösijoitukset	1,5	29,3	5,1	3,2	2,4	2,1	2,6						
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	0,1	3,6	4,1	2,5	4,0	6,9	6,8						
Muut sijoitukset	0,0	1,8	-1,6	-1,3	3,8	0,8	0,0						
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0						
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0						
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,0	1,8	-1,6	-1,3	3,8	0,8	0,0						
Sijoitukset yhteensä	16,0	213,9	7,5	-0,3	3,0	2,9	4,0						
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liike	-0,3												
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	15,7	213,9	7,4	-0,4	2,8	2,7	3,8						

- Sisältää kertyneet korot
- Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- Sisältää pääomarahastot
- Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
- Sisältää kaikentyypiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
- Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat
Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta
- Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
VAKUUTUSMAKSUTUOTOT		
Vakuutusmaksutulo	111 114 927,55	109 131 914,16
Jälleenvakuuttajien osuus	-47 003 408,00	-46 882 976,46
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-1 292 152,00	-300 620,00
Vakuutusmaksutuotot	<u>62 819 367,55</u>	<u>61 948 317,70</u>
KORVAUSKULUT		
Maksetut korvaukset	-79 860 187,94	-76 681 933,48
Jälleenvakuuttajien osuus	30 235 661,26	31 332 385,32
Korvausvastuun muutos	1 852 117,00	1 730 525,00
Jälleenvakuuttajien osuus	2 591 552,00	135 048,00
Korvauskulut	<u>-45 180 857,68</u>	<u>-43 483 975,16</u>
LIIKEKULUT	<u>-15 940 043,74</u>	<u>-16 209 629,47</u>
VAKUUTUSTEKNINEN KATE/TULOS ENNEN TASOITUSMÄÄRÄN MUUTOSTA	1 698 466,13	2 254 713,07
TASOITUSMÄÄRÄN MUUTOS	0,00	-1 243 543,00
VAKUUTUSTEKNINEN KATE	<u>1 698 466,13</u>	<u>1 011 170,07</u>
SIJOITUSTOIMINTA		
Sijoitustoiminnan tuotot	8 017 102,72	9 521 464,67
Sijoitustoiminnan kulut	-2 650 028,29	-2 640 024,13
Sijoitustoiminnan nettotuotto	<u>5 367 074,43</u>	<u>6 881 440,54</u>
MUUT TUOTOT JA KULUT		
Muut tuotot	638 754,01	876 985,12
Muut kulut	-1 058 881,66	-1 488 727,57
Muut tuotot ja kulut	<u>-420 127,65</u>	<u>-611 742,45</u>
VOITTO ENNEN VEROJA	6 645 412,91	7 280 868,16
TULOVEROT		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-1 398 587,79	-1 468 179,99
Laskenn.verovelan muutos	-436,60	-17,40
Tuloverot	<u>-1 399 024,39</u>	<u>-1 468 197,39</u>
TILIKAUDEN VOITTO	<u><u>5 246 388,52</u></u>	<u><u>5 812 670,77</u></u>

KONSERNITASE

31.12.2019

31.12.2018

VASTAAVAA

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat oikeudet	164 520,29	254 198,51
Muut pitkävaikutteiset menot	2 020 007,35	1 564 939,97
Ennakkomaksut	4 727 533,00	2 915 543,00
Aineettomat hyödykkeet	<u>6 912 060,64</u>	<u>4 734 681,48</u>

SIJOITUKSET

Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiint.osakk.	18 216 799,53	19 688 969,22
Kiinteistösijoitukset	<u>18 216 799,53</u>	<u>19 688 969,22</u>
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	147 572 475,06	138 096 659,17
Rahoitusmarkkinavälineet	17 782 628,57	22 291 515,29
Muut sijoitukset	<u>165 355 103,63</u>	<u>160 388 174,46</u>
Sijoitukset	<u>183 571 903,16</u>	<u>180 077 143,68</u>

SAAMISET

Ensivakuutustoiminnasta	23 858 928,20	22 840 336,16
Jälleenvakuutustoiminnasta	57 222,71	782 364,39
Muut saamiset	5 337 001,20	6 662 079,93
Laskennallinen verosaaminen	27 880,41	28 317,01
Saamiset	<u>29 281 032,52</u>	<u>30 313 097,49</u>

MUU OMAISUUS

Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	838 921,76	942 866,71
Aineelliset hyödykkeet	<u>838 921,76</u>	<u>942 866,71</u>
Rahat ja pankkisaamiset	6 522 750,74	8 886 220,34
Muu omaisuus	181 914,23	181 914,23
Muu omaisuus	<u>7 543 586,73</u>	<u>10 011 001,28</u>

SIIRTOSAAMISET

Korot ja vuokrat	359 810,73	415 523,42
Muut siirtosaamiset	65 535,47	105 465,57
Siirtosaamiset	<u>425 346,20</u>	<u>520 988,99</u>

VASTAAVAA YHTEENSÄ

227 733 929,25

225 656 912,92

KONSERNITASE

31.12.2019

31.12.2018

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Pohjarahasto	504 563,78	504 563,78
Takuupääoma	10 145 096,81	10 145 096,81
Ylikurssirahasto	7 871,19	7 871,19
Muut rahastot		
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	350 000,00	250 000,00
Muut rahastot	219 217,60	219 217,60
Muut rahastot	<u>569 217,60</u>	<u>469 217,60</u>
Ed.tilikausien voitto	26 221 870,39	20 793 262,35
Tilikauden voitto	<u>5 246 388,52</u>	<u>5 812 670,77</u>
Oma pääoma	<u>42 695 008,29</u>	<u>37 732 682,50</u>

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutusmaksuvastuu	42 340 709,00	41 048 557,00
Korvausvastuu	132 755 276,00	134 607 393,00
Jälleenvakuuttajien osuus	-34 634 680,00	-32 043 128,00
Tasointumäärä	<u>34 383 687,00</u>	<u>34 383 687,00</u>
Vakuutustekninen vastuovelka	<u>174 844 992,00</u>	<u>177 996 509,00</u>

VELAT

Ensivakuutustoiminnasta	1 039 329,63	1 109 417,00
Jälleenvakuutustoiminnasta	674 817,00	993 744,00
Muut velat	5 139 812,89	4 599 881,04
Laskennallinen verovelka	<u>39 773,20</u>	<u>39 773,20</u>
Velat	<u>6 893 732,72</u>	<u>6 742 815,24</u>

SIIRTOVELAT

Henkilöstökulujaksotukset	3 060 665,28	2 894 655,74
Muut siirtovelat	<u>239 530,96</u>	<u>290 250,44</u>
Siirtovelat	<u>3 300 196,24</u>	<u>3 184 906,18</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

227 733 929,25

225 656 912,92

KONSERNI RAHOITUSLASKELMA

31.12.2019

31.12.2018

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto varsinaisesta toiminnasta/ voitto ennen satunnaisia eriä	6 645 412,91	7 280 868,16
Oikaisut		
Vakuutustekninen vastuuvelan muutos	-3 151 517,00	-321 410,00
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-225 135,73	377 916,38
Suunnitelman mukaiset poistot	1 703 944,78	1 692 055,85
Muut oikaisut	-3 205 692,30	-4 786 149,22
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	<u>1 767 012,66</u>	<u>4 243 281,17</u>
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liike- saamisten lisäys(-)/vähennys(+)	1 127 707,76	2 723 599,07
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	<u>266 207,54</u>	<u>-1 232 570,36</u>
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	<u>3 160 927,96</u>	<u>5 734 309,88</u>
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	21 733,43	32 064,79
Maksetut välittömät verot	-1 399 024,39	-1 468 197,39
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	<u>1 783 637,00</u>	<u>4 298 177,28</u>

Liiketoiminnan rahavirta

1 783 637,00

4 298 177,28

Investointien rahavirta

Investoinnit sijoituksiin(pl.rahavarat)	-3 269 623,75	-8 515 299,99
Luovutustulot sijoituksista (pl.rahavarat)	3 183 958,87	4 754 084,43
Aineettomien ja aineellisten hyödyk- keiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	<u>-3 777 378,99</u>	<u>-3 355 752,41</u>

Investointien rahavirta

-3 863 043,87

-7 116 967,97

Rahoituksen rahavirta

Muut rahastot vähennys	0,00	-75 000,00
Maksetut takuupääoman korot	-284 062,73	-365 223,49
Rahoituksen rahavirta	<u>-284 062,73</u>	<u>-440 223,49</u>

Rahavarojen muutos

-2 363 469,60

-3 259 014,18

Rahavarat tilikauden alussa	8 886 220,34	12 145 234,52
Rahavarat tilikauden lopussa	6 522 750,74	8 886 220,34

Rahavarojen muutos

-2 363 469,60

-3 259 014,18

KONSERNITULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

24. VAKUUTUSMAKSUTULO

	31.12.2019	31.12.2018
Vahinkovakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	111 114 666,19	109 131 927,08
Jälleenvakuutus	261,36	-12,92
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	111 114 927,55	109 131 914,16

25. VAKUUTUSMAKSUTULOSTA VÄHENNETYT ERÄT

	31.12.2019	31.12.2018
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	400 046,47	357 540,41
Jakojärjestelmämaksut	4 324 567,22	4 262 673,31
Vakuutusmaksuvero	21 564 934,70	21 247 162,10
Palosuojelumaksu	261 855,21	258 588,05
Liikenneturvallisuusmaksu	225 465,64	226 850,94
Työsuojelumaksu	92 695,43	80 759,42
	26 869 564,67	26 433 574,23

26. KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN

	31.12.2019	31.12.2018
Maksetut korvaukset	8 198 870,90	7 740 249,61
Liikekulut	15 940 043,74	16 209 629,47
Muut kulut	1 051 804,83	1 472 563,84
Sijoitustoiminnan hoitokulut	445 049,48	333 169,13
Yhteensä	25 635 768,95	25 755 612,05

27. TULOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT

	31.12.2019	31.12.2018
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 962 307,51	3 197 047,38
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot		-0,59
Muut vakuutusten hankintamenot	9 583 656,86	9 643 155,37
Vakuutusten hoitokulut		
Hallintokulut	9 172 938,88	8 725 494,76
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot (-)	5 332 921,49	6 008 481,55
Yhteensä	15 940 043,74	16 209 629,47

28. SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

KONSERNI

	31.12.2019	31.12.2018
SIJOITUSTOIMINNAN TUOTOT		
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Muut tuotot	1 970 582,79	1 919 330,40
	<u>1 970 582,79</u>	<u>1 919 330,40</u>
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	681 074,10	1 187 145,92
Korkotuotot	822 532,20	908 614,96
Muut tuotot	509 197,98	483 967,05
	<u>2 012 804,28</u>	<u>2 579 727,93</u>
Arvon alentumisten palautukset	568 622,86	202 937,44
Myyntivoitot	3 465 092,79	4 819 468,90
Yhteensä	<u>8 017 102,72</u>	<u>9 521 464,67</u>
SIJOITUSTOIMINNAN KULUT		
Kulut kiinteistösijoituksista	1 530 830,77	1 246 021,46
Kulut muista sijoituksista	21 834,86	27 049,91
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-101,43	5 014,88
	<u>1 552 564,20</u>	<u>1 278 086,25</u>
Arvonlennukset	349 760,29	580 853,82
Rakennusten suunnitelmapoistot	466 569,88	715 699,59
Myyntitappiot	281 133,92	65 384,47
Yhteensä	<u>2 650 028,29</u>	<u>2 640 024,13</u>
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO TULOSLASKELMASSA	<u>5 367 074,43</u>	<u>6 881 440,54</u>

KONSERNITASEEN LIITETIEDOT

29. AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

	Aineettomat oikeudet ja pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut aineettomat oikeudet	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10 555 527,58	3 185 680,00	3 844 206,24	17 585 413,82
Lisäykset	1 079 872,00	2 462 933,00	275 822,81	3 818 627,81
Vähennykset	-258 183,43	-650 943,00	-240 622,50	-1 149 748,93
Hankintameno 31.12.	11 377 216,15	4 997 670,00	3 879 406,55	20 254 292,70
Kertyneet poistot 1.1.	-8 736 389,10	-270 137,00	-2 719 425,30	-11 725 951,40
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	249 801,74	0,00	140 496,27	390 298,01
Tilikauden poistot	-706 101,15	0,00	-279 641,53	-985 742,68
Kertyneet poistot 31.12.	-9 192 688,51	-270 137,00	-2 858 570,56	-12 321 396,07
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 184 527,64	4 727 533,00	1 020 835,99	7 932 896,63

30. KIINTEISTÖSIJOITUSTEN ERITTELY

Kiinteistösijoitusten muutokset

	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet
Hankintameno 1.1.	29 481 795,13
lisäykset	180 197,36
vähennykset	-946 596,11
Hankintameno 31.12.	28 715 396,38
Kertyneet poistot 1.1.	-12 682 139,59
Tilikauden poistot	-543 759,88
Kertyneet poistot 31.12.	-13 225 899,47
Arvonkorotukset 1.1.	2 889 313,68
Tilikauden arvonkorotuksen palautus	-162 011,06
Arvonkorotukset 31.12.	2 727 302,62
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 216 799,53

**31. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET TILIKAUDEN AIKANA
KONSERNI**

	31.12.2019	31.12.2018
Pohjarahasto 31.12.	504 563,78	504 563,78
Takuupääoma 31.12.	10 145 096,81	10 145 096,81
Ylikurssirahasto 31.12.	7 871,19	7 871,19
Muut rahastot		
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 1.1.	250 000,00	225 000,00
- tilikauden lisäys, siirto voittovaroista	100 000,00	100 000,00
- tilikauden vähennys		-75 000,00
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 31.12.	<u>350 000,00</u>	<u>250 000,00</u>
Muut rahastot 31.12	219 217,60	219 217,60
Muut rahastot yhteensä 31.12	569 217,60	469 217,60
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	26 605 933,12	21 258 485,84
- Jaettu takuupääoman korko	-284 062,73	-365 223,49
- Siirretty käyttörahastoon	-100 000,00	-100 000,00
Tilikauden voitto	<u>26 221 870,39</u>	<u>20 793 262,35</u>
	<u>5 246 388,52</u>	<u>5 812 670,77</u>
	<u>31 468 258,91</u>	<u>26 605 933,12</u>
	<u>42 695 008,29</u>	<u>37 732 682,50</u>

32. TASEESEEN SISÄLTYMÄTTÖMÄT LEASINGVASTUUT

Tukirahoitus Oy	
- postimaksukoneet	
Tilikaudella 2020 maksettava määrä	0,00
Myöhemmin maksettava määrä	3 139,02
	<u>3 139,02</u>

33. MUUT VASTUUT

Turva kuuluu Lähitapiolan arvonlisäverovelvollisuusryhmään	
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu	
10 v. Tarkistuskausi	
Yhtiö	0,00
Muut ryhmän yritykset	42 477 118,25
	<u>42 477 118,25</u>

KONSERNIN HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

34. HENKILÖSTÖKULUT

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	13 210 851,50	12 932 182,24
Eläkekulut, perusturva	2 333 664,26	2 241 076,79
Eläkekulut, vapaaehtoinen	-2 183,00	-4 606,00
Muut henkilösivukulut	364 404,96	432 852,87
Yhteensä	<u>15 906 737,72</u>	<u>15 601 505,90</u>

35. JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Toimitusjohtajat ja toimitusjohtajan sijaiset	305 494,00	348 898,00
Hallitukselle suoritettut palkat ja palkkiot	74 410,00	70 800,00
Hallintoneuvostolle suoritettut palkat ja palkkiot	30 035,00	24 480,00

HENKILÖSTÖN KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ TILIKAUDEN AIKANA

	2019	2018
Konttorihenkilöstö	298	287
Myyntihenkilöstö	16	14
Kiinteistöhenkilöstö	1	1
	<u>315</u>	<u>302</u>

36. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	52 369,14	36 331,60
Veroneuvonta	0,00	7 343,90

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

RISKIT JA RISKIENHALLINTA

RISKIENHALLINNAN YLEISET PERIAATTEET

Riskiennhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien ja liiketoimintaan olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa. Riskiennhallinnalla varaudutaan muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista johtuviin uhkiin ja mahdollisuuksiin, jotta yhtiön strategian ja toimintasuunnitelman mukaiset tavoitteet saavutetaan.

Vahinkovakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskiennhallintajärjestelmät. Vakuutusyhtiölain mukaan vahinkovakuutusyhtiön riskiennhallintajärjestelmän tulee kattaa ainakin

1. vakuutusten myöntäminen
2. myönnettyistä vakuutuksista johtuvien vastuiden merkitseminen vastuuvélkaan
3. varojen ja vastuiden hallinta
4. sijoitukset
5. maksuvalmius
6. keskittymäriskin hallinta
7. operatiivisten riskien hallinta
8. jälleenvakuutuksen järjestäminen ja muut riskiennvähentämiskeinot.

Turvan riskiennhallinta perustuu voimassa oleviin viranomaismääräyksiin sekä yhtiössä määriteltyihin riskiennhallinnan periaatteisiin. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Turvan hallituksella on kokonaisvastuu yhtiön riskiennhallinnan järjestämisestä. Hallitus vahvistaa riskiennhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskiennhallintapolitiikan, taloudellisten riskien hallintaa koskevat toimintaperiaatteet sekä ORSA-politiikan, joissa on kuvattu riskiennhallinnan järjestämisen yleiset periaatteet.

Politiikoissa ja toimintaperiaateissa määriteltyjä periaatteita täydennetään ja täsmennetään suunnitelmissa, joista keskeisimmät ovat toimintasuunnitelma, sijoitussuunnitelma sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelma. Hallitus vahvistaa vuosittain yhtiön riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelman, sijoitussuunnitelman ja muut riskiennhallintaa käsittelevät suunnitelmat. Lisäksi hallitus valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista sekä seuraa säännöllisesti riskiennhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmassa esitetään kokonaiskuva yhtiön riskinkantokyvystä ja riskinottohalukkuudesta, joiden perusteella suunnitelmassa määritellään riskinsietokyvyn vaihteluvälit sekä niiden edellyttämät liiketoimintaa ohjaavat toimenpiteet. Riskinsietokyvyn vaihteluvälit ja toimenpiteet esitetään erikseen vakavaraisuusasemalle, vakuutustoiminnalle ja sijoitustoiminnalle. Riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelma päivitetään vuosittain ja aina, kun liiketoiminnan olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmaan sisältyy yhtiön koko toiminnan kattava riskikartoitus, jossa tunnistetaan, mitataan, seurataan, hallitaan sekä raportoidaan toimintaympäristön ja strategian riskit, taloudelliset riskit sekä operatiiviset riskit. Riskiennhallinnan politiikoissa ja suunnitelmissa käytettävä riskien luokittelu on kuvattu seuraavassa kaaviossa; toimintaympäristön ja strategian riskit sekä operatiiviset riskit sisältyvät Turvassa riskiennhallintapolitiikkaan, ja vakavaraisuuden hallinta ja pääoman hallinta sisältyvät taloudellisten riskien hallintaa koskeviin toimintaperiaatteisiin.

Turvan johtoryhmä tekee vuosittain toimintaympäristön ja strategisten riskien, taloudellisten riskien ja operatiivisten riskien kartoituksen. Myös esimiehet ja liiketoimintayksiköt tarkastelevat riskejä osana vuosisuunnittelua. Riskeille arvioidaan toteutumisen todennäköisyys ja toteutumisen vaikutus. Näiden lukujen tulo osoittaa riskin kokonaismerkityksen. Riskikartoitus tehdään järjestelmässä, joka tuottaa riskienarviointiraportin. Mikäli jokin riski ylittää tietyn pisterajan, sen katsotaan vaativan välittömiä toimenpiteitä ja riskin suhteen laaditaan yksilöity hallintasuunnitelma. Järjestelmää päivitetään jatkuvasti, ja sen avulla myös huolehditaan riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta.

Raportointi, sisäinen valvonta ja riskienhallinta on organisoitu Turvassa siten, että toimitusjohtajalle raportoivat liiketoimintayksiköiden johtajat. Toimitusjohtaja ja johto vastaavat riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta ja niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta sekä sisäisestä valvonnasta.

Hallitukselle raportoivat toimitusjohtajan lisäksi kolme liiketoiminnasta riippumatonta toimintoa sekä aktuaaritoiminto. Riippumattomia toimintoja ovat riskienhallintatoiminto, compliance-toiminto ja sisäinen tarkastus. Riskienhallintatoiminnon tehtävänä on avustaa liiketoimintaa tehokkaan riskienhallinnan varmistamiseksi. Toiminto seuraa riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja yhtiöiden riskiprofiilia kokonaisuutena sekä raportoi riskeille altistumisesta hallitukselle. Compliance-toiminto on osa Turvan riskienhallintaa, jossa sen tavoitteena on tukea liiketoimintaa erityisesti juridisten ja compliance-riskien hallinnassa sekä valvoa ja raportoida näistä hallitukselle ja johdolle. Sisäinen tarkastus tukee Turvan johtoa ja hallitusta riskienhallinnan ja valvonnan toteuttamisessa ja kehittämisessä. Sisäinen tarkastus arvioi yhtiön sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyyttä ja tehokkuutta ja raportoi näistä yhtiön hallitukselle. Turva ostaa sisäisen tarkastuksen palvelut LähiTapiola-ryhmältä. Aktuaaritoiminnon tehtävä on tukea liiketoimintaa ja osallistua riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Lisäksi aktuaaritoiminto koordinoi vastuuvelan laskentaa ja vakavaraisuutta sekä raportoi hallitukselle vakuutusyhtiölain edellyttämällä tavalla.

Riskienhallinnan vastuut ja eri osapuolten tehtävät on kuvattu seuraavassa taulukossa:

Taso	Toimija	Tavoite
1 Linjaorganisaation yksiköt toteuttavat ja vastaavat	Liiketoiminta: <ul style="list-style-type: none"> Hallitus Toimitusjohtaja Johtajat Palvelujohtajat, päälliköt ja esimiehet Liiketoimintayksiköt 	Linjaorganisaation yksiköt toteuttavat strategiaa ja <u>vastaavat riskienhallinnasta</u> oman vastualueensa osalta. Tavoitteena on <ul style="list-style-type: none"> hallita liiketoiminnan riskejä lainsäädännön ja Turvan toimintapolitiikkojen mukaisesti.
1,5 Osallistuvat valvovat toiminnot/toimijat	Osallistuvat valvovat toiminnot/toimijat <ul style="list-style-type: none"> Aktuaaritoiminto Vastuullinen vakuutusmatemaatikko (Turvan liiketoimintayksiköistä riippumaton) 	Tavoitteena on <ul style="list-style-type: none"> <u>tukea</u> liiketoimintaa, ja <u>osallistua</u> riskienhallintaan VYL:n edellyttämällä tavalla, valvoa vastuvelan laskentaa ja vakavaraisuutta VYL:n edellyttämällä tavalla. antaa lausunnot ja raportoida hallitukselle VYL:n edellyttämällä tavalla.
2 Riippumattomat valvovat toiminnot	Tuki- ja kontrollitoiminnot: <ul style="list-style-type: none"> Compliance-toiminto Riskienhallintatoiminto 	Tavoitteena on <ul style="list-style-type: none"> <u>tukea</u> liiketoimintaa riskienhallintaprosessin toteuttamisessa sekä kehittää valmiuksia riskienhallinnassa <u>valvoa</u> ja raportoida hallitukselle ja johdolle, että riskienhallinta täyttää lainsäädännön vaatimukset ja yhtiön tavoitteet.
3 Riippumattomat tarkastavat toiminnot	Sisäiset varmennustoiminnot: <ul style="list-style-type: none"> Sisäinen tarkastus 	Tavoitteena on <ul style="list-style-type: none"> varmistaa riskienhallintaprosessin toimivuus Turvan toimintaperiaatteiden ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.
Ulkoiset tarkastavat toiminnot	Ulkoiset varmennustoiminnot: <ul style="list-style-type: none"> Tilintarkastajat Viranomaiset 	Tavoitteena on <ul style="list-style-type: none"> varmistaa riskienhallintaprosessin toimivuus Turvan toimintaperiaatteiden ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

VAKAVARAISUUDEN HALLINTA

Turvan vakavaraisuuden tarkoituksena on turvata vakuutusnottajien edut. Vakavaraisuudenhallinnan tavoitteena on edistää omistaja-asiakkaiden taloudellista turvaa ja sen jatkuvuutta sekä tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Hyvän vakavaraisuusaseman merkitys on Turvalle keskinäisenä yhtiönä erittäin suuri.

Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on, että yhtiöllä on riittävästi vakavaraisuuspää-omaa velvoitteiden täyttämiseksi ottaen huomioon odotetut ja odottamattomat tappiot. Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on

- varmistaa, että vakavaraisuusasema täyttää lakisääteiset vaatimukset ja sisäiset vakavaraisuustavoitteet
- varmistaa, että liiketoiminnan riskinotto on määritellyn riskinottohalukkuuden mukaista
- varmistaa, että vakavaraisuusasema täyttää lakisääteiset vaatimukset myös liiketoimintaennusteissa sekä odottamattomissa mutta mahdollisissa stresseissä tai skenaarioissa
- määrittellä ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan vakavaraisuusasemaan liittyvien vaatimusten ja tavoitteiden täytyminen.

Vakavaraisuuden hallinta Turvassa perustuu siihen, että yhtiö täyttää Solvenssi II:n lakisääteiset vakavaraisuusvaatimukset MCR:n ja SCR:n. Näiden lisäksi Turva pyrkii täyttämään yhtiön riskienhallintasuunnitelmassa asetetut sisäiset vakavaraisuustavoitteet. Turvassa noudatetaan riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmassa, sijoitussuunnitelmassa ja muissa suunnitelmissa määritellyjä vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan periaatteita. Voitonjako on mahdollista silloin, kun välitöntä vakavaraisuuden täydentämistarvetta ei ole.

Vakavaraisuuden hallinnan organisointi, prosessit ja vastuut sekä pääomanhallinnan menetelmät esitetään osana taloudellisten riskien hallintaa koskevia toimintaperiaatteita. Esitetyt periaatteita täydennetään riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmassa. Pääomanhallinnan perusprosessi koostuu ennalta määritellyistä toimenpiteistä, kun yhtiön vakavaraisuus on liikennevalojärjestelmän eri vyöhykkeillä. Vuonna 2019 vakavaraisuusasema valvottiin liikennevalolla, joka perustuu solvenssisuhteeseen, jossa solvenssisuhde = oma varallisuus / SCR-vaatimus. Vuonna 2019 vakavaraisuus oli koko toimintavuoden vihreän liikennevalon alueella. Vakavaraisuudesta esitetään erikseen julkinen vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus tilinpäätöksen jälkeen.

Turvan toimintasuunnitelman tavoitteiden ja budjetin toteutumisen seuranta sekä neljännesvuosittaiset vakavaraisuuslaskelmat ovat keskeiset menetelmät yhtiön taloudellisen aseman seuraamiseksi. Myös osavuosilaskelmilla, syksyisin laadittavalla tilinpäätösennusteella sekä strategiakauden vakavaraisuuskehityksen ennakkoinnilla on Turvassa keskeinen rooli pääoman kehittymisen arvioinnissa. Yhtiön ORSA-prosessissa ja ORSA-raportissa ennakoidaan vakavaraisuusaseman kehittymistä erilaisissa liiketoiminnan ja toimintaympäristön skenaarioissa ja stressatuissa olosuhteissa. ORSA-raportti hyväksyttiin Turvan hallituksessa huhtikuussa 2019.

VAKUUTUSRISKIEN HALLINTA

Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat

Turva myöntää vakuutuksia toimilupansa mukaisesti vahinkovakuutuslajeissa. Vakuutusriskeillä tarkoitetaan vakuutusliiketoimintaan liittyviä riskejä, joita ovat mm. hinnoitteluriskit, asiakas- ja riskinvalintaan liittyvät riskit, vastuuvelan varaus- ja markkinariskit sekä suurvahinkoriskit.

Hinnoitteluriski tarkoittaa vakuutusmaksujen kattavuutta suhteessa vakuutus sopimuksista aiheutuviin korvaussuorituksiin ja liikekuluihin. Tärkeimmät hinnoitteluriskit liittyvät tariffimallien riskimaksujen riittävyyteen. Riskimaksujen riittävyyttä ja vakuutuslajien kannattavuutta arvioitaessa korvauskulujen seuranta on tärkeää. Myös asiakas- ja riskinvalinta vaikuttaa riskimaksujen riittävyyteen.

Varausriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu vastuuvelan laskennassa tehtävien oletusten epävarmuudesta tai arvioitujen ja toteutuvien korvausten tai liikekulujen kassavirtojen epäedullisista poikkeamista. Näiden epäedullisten poikkeamien riskitekijöitä ovat mm. pitkäikäisyys-, muutos- ja kustannusriskit.

Pitkäikäisyysriski johtuu odotettua pienemmästä kuolleisuudesta vastuissa, joiden laskennassa käytetään kuolleisuusmallia. Muutosriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu odottamattomasta epäedullisesta muutoksesta vastuun määrässä. Riski liittyy erityisesti sellaisiin vastuisiin, joista ei varaushetkellä ole vielä riittävästi informaatiota. Turvassa henkilövahingot käsitellään ja varaukset tehdään vahinkokohtaisesti lääketieteelliseen arvioon perustuen ja varausohjeita noudattaen. Suurten omaisuusvahinkojen varaukset tehdään laskuperusteiden mukaan. Tuntemattomia vahinkoja varten korvausvastuuseen tehdään vakuutusluokkakohtaisesti kollektiivinen varaus, joka sisältää varmuusmarginaalin.

Vastuuvelan markkinariskeillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu odotettua suuremmasta inflaatiosta tai korkotason odottamattomasta muutoksesta. Inflaatoriski johtuu odottamattomasta kustannusten noususta. Inflaatoriski liittyy kassavirraltaan pitkäkestoisiin vahinkoihin, joita ovat erityisesti lakisääteisten vakuutuslajien eläkemuoitiset korvaukset ja sairaanhoitoon ja kuntoutukseen liittyvät korvaukset. Eläkkeiden indeksikorotuksia ja yli 9 vuotta vanhoihin vahinkoihin liittyviä sairaanhoitokuluja ja lääkinnällisen kuntoutuksen kuluja ei varata vastuuelkaan, vaan niiden vuotuinen rahoitus tapahtuu jakojärjestelmällä. Jakojärjestelmään osallistuvat lain mukaan kaikki lakisääteisiä vakuutuslajeja harjoittavat vakuutusyhtiöt. Jakojärjestelmä suojaa inflaation aiheuttamaa riskiä vastuuvelan riskienhallinnassa.

Vastuuvelan korkoriski tarkoittaa sellaista odottamatonta korkotason muutosta, jonka seurauksena eläkevarausten diskonttauksessa käytettävää laskuperustekorkoa joudutaan pienentämään ja varauksia kasvattamaan. Vastuuvelan korkoriski liittyy vain diskontattuun vastuuelkaan eli tilinpäätöksessä Turvalla vain eläkemuoitisiin varauksiin. Turvassa diskonttauskoron määrittämiseksi neuvotellaan yhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon ja varainhoitajan kanssa. Turva noudattaa tavallisesti yhtiöryhmän yhteisiä linjauksia laskuperustekorona tasosta.

Jälleenvakuutuksen tehtävänä vahinkovakuutusyhtiössä on pienentää yhtiön omalle vastuulle jäävää riskiä ja tätä kautta varmistaa yhtiön vakavaraisuuden säilyminen ja likviditeetin turvaaminen. Käytännössä kaikki vakuutuslajit suojataan jälleenvakuutuksella omavastuun – joka jää ensivakuuttajan itsensä vastattavaksi – ylittäviltä osin.

Vakuutustekniseen vastuuelkaan kuuluu myös tasoitusmäärä, joka on varaus tulevien korkean vahinkosuhteen vuosien tuloksen tasaamiseksi. Tasoitusmäärän laskentaperiaatteet määritellään viranomaismääräyksissä, ja laskennassa käytettävät yhtiökohtaiset parametrit esitetään laskuperusteissa. Finanssivalvonta on vahvistanut Turvan tasoitusmäärän laskuperusteet. Yhtiön tavoitteena on pitää tasoitusmäärä tavoitemäärää suurempana. Tasoitusmäärän merkittävistä muutoksista ilmoitetaan yhtiön johtoryhmälle ja hallitukselle.

Riskienhallintaprosessit

Vakuutustuotteiden hinnoittelussa pyritään pitkällä aikavälillä riskivastaavuuteen. Vakuutuslajien ja vakuutustuotteiden vahinkosuhteita seurataan säännöllisesti. Vuosittain tehdään vakuutusluokkaryhmäkohtaiset kannattavuuslaskelmat, joissa otetaan huomioon myös vakuutusluokkaryhmälle kohdistuvat varausten muutokset, jälleenvakuutusmaksut ja sijoitustoiminnan nettotuotot. Uusien vakuutustuotteiden hinnoittelussa otetaan huomioon vastaavat seikat.

Vakuutusluokissa moottoriajoneuvon vastuu ja maa-ajoneuvot hinnoitteluriskiä pienennetään käytössä olevalla bonusjärjestelmällä, jolloin seuraavan vuoden maksut voivat nousta vahingon sattuessa. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa suurasiakkaiden on valittava

erikoismaksujärjestelmä, jolloin asiakkaan omat vahingot vaikuttavat vakuutusmaksun suuruuteen. Liikennevakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuutta analysoidaan vuosittain Finanssivalvonnalle tehtävillä laajoilla maksututkimuksilla ja muilla selvityksillä.

Turvan johtoryhmä valmistelee vakuutustuotteiden tariffit ja esittää merkittävimmät muutokset päätettäväksi yhtiön hallitukselle. Hinnoittelun linjaukset valmistellaan johtoryhmän käsittelyyn Vakuutukset-yksikössä ja Laskentapalveluissa. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksuperusteen laatimiseen osallistuu myös LähiTapiolan Aktuaaripalvelut, ja peruste vahvistetaan Turvan hallituksessa. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko osallistuu tariffien valmisteluun oman tehtävänsä mukaisesti. Lisäksi Turvan aktuaaritoiminto antaa hallitukselle kerran vuodessa vakuutusyhtiölain mukaisen lausunnon yhtiön vakuutuspolitiikasta.

Vakuutusten myöntämiseen liittyvää asiakas- ja riskinvalintaa ohjeistetaan mm. asiakasvalinnan ohjeilla sekä riskinvalintaohjeilla kotitalouksille sekä yrityksille ja yhteisöille. Näissä ohjeissa määritellään sallitut vakuutusriskit ja vastuunvalinnan periaatteet. Turvan vakuutustoiminnan riskinvalintaa tukee myös ns. riskiseula, jolla pyritään systemaattisesti keräämään tietoa ja havainnoimaan mahdollisia ongelmakohtia mm. vakuutustarjouksissa, kannanhoidon toimenpiteissä ja vahinkotapauksissa. Korvaustoiminnassa riskejä pienennetään mm. vahinkorekisterin käytöllä sekä vakuutustutkijoiden toiminnalla. Suurien riskikeskittymien vaikutuksia minimoidaan säännöllisillä keskittymien läpikäynneillä ja kattavalla jälleenvakuutussuojalla.

Vakuutusteknisen vastuuvelan laskuperusteissa määritellään eri vakuutusluokkien vastuuvelan määräytymisperiaatteet. Laskuperusteissa pyritään korkotason, kuolevuuden sekä muiden määräytymisperiaatteiden osalta turvaavuuteen. Osana vastuuvelan laskuperusteita esitetään muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen korvausvastuun määräytyminen. Tämä korvausvastuun osa määrätään matemaattisten menetelmien avulla.

Vastuuvelan varausten riittävyysriski liittyy erityisesti vakuutuslajeihin, joissa maksetaan pitkäaikaisia jatkuvia eläkemuotoisia korvauksia. Näistä suurin osa on lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen korvauksia. Näiden osalta korvausvastuun määrittämisessä käytetään alalla yhteisesti hyväksyttyä kuolevuusmallia, joka ottaa huomioon nuorempien ikäluokkien eliniän pidentymisen. Lisäksi eläkemuotoiset korvaukset diskontataan.

Korvausvastuun riittävyttä seurataan vakuutusluokkakohtaisesti, ja muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen varausten perusteet tarkistetaan vuosittain aktuaaristen menetelmien avulla.

Turvan vakuutusteknisen vastuuvelan laskuperusteet laaditaan vuosittain. Talousyksikkö valmistelee laskuperusteet johtoryhmän käsiteltäväksi ja hallituksen vahvistettavaksi. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko tarkastaa laskuperusteet oman tehtävänsä mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun laskuperusteet toimitetaan tiedoksi Finanssivalvonnalle. Tasoitusmäärän perusteet muodostuvat mm. sosiaali- ja terveysministeriön ohjeista ja Finanssivalvonnan yhtiölle vahvistamista perusteita.

Aktuaaritoiminto seuraa vakuutusmatemaattisiin oletuksiin ja malleihin liittyvien riskien hallintaa, koordinoi vastuuvelan laskemista, varmistaa vastuuvelan laskennan asianmukaisuuden, arvioi laskennassa käytettyjen tietojen laatua sekä raportoi vastuuvelan laskennan luotettavuudesta hallitukselle.

Vastuullisen vakuutusmatemaatikon tehtävänä on huolehtia yhtiössä sovellettavien vakuutusmatemaattisten menetelmien asianmukaisuudesta sekä siitä, että yhtiön vakuutusmaksujen ja vastuuvelan määräämistapa ja määrä täyttävät lain ja määräysten mukaiset vaatimukset.

Jälleenvakuutussuojoiin liittyvää riskiä hallitaan Turvan hallituksen määrittämien periaatteiden mukaan. Turvan hallitus asettaa suurimman vakuuttamisen omavastuun osana riskinottohalukkuuden määrittämistä ja vahvistaa omapidätysrajat jälleenvakuutus-sopimusten yhteydessä.

Ensivakuutuksen riskien jälleenvakuutussuojaa suunniteltaessa otetaan huomioon vakuutuskannan rakenne, riskien mahdollinen kumulaatio sekä yhtiön vakavaraisuusasema. Vakuutusluokkakohtaisesti asetetaan omapidätysrajat, jotka määrittelevät omalla vastuulla pidettävän vahinkomenon vahinkotapahtumaa kohti. Turvassa jälleenvakuutussuoja on kattava ja omavastuut ovat perinteisesti melko alhaiset. Omapidätysrajat vahvistaa Turvan hallitus. Turva hankkii jälleenvakuutussuojansa LähiTapiolalta tai LähiTapiolan kautta. Jälleenvakuutuksesta tuotetaan säännöllisin väliajoin sopimuskohtaiset analyysit kunkin vakuutusluokan jälleenvakuutuksen toteutumisen seuraamiseksi.

Aktuaaritoiminto antaa kerran vuodessa lausunnon hallitukselle yhtiön jälleenvakuutusjärjestelyjen tarkoituksenmukaisuudesta. Turvan hallitus ja vastuullinen vakuutusmatematiikko valvovat jälleenvakuutuksen hoidon asianmukaisuutta.

Vakuutusmatemaattiset oletukset ja mallit

Vahinkovakuutusyhtiöllä on oltava turvaavat laskuperusteet vakuutusteknisen vastuuvelan määrittämiseksi, jotta yhtiö pystyy kaikissa tilanteissa vastaamaan vakuutus-sopimusten mukaisista sitoumuksistaan asiakkaille. Vakuutustekninen vastuuvetka lasketaan Turvan laskuperusteiden mukaisesti noudattaen voimassaolevaa lainsäädäntöä ja määräyksiä.

Tunnettujen suurten omaisuusvahinkojen tilinpäätöshetken jälkeen maksettavaksi tulevat korvaukset varataan vahinkokohtaisesti kunkin esinekorvauksyksikön korvausasiantuntijoiden, korvauskäsittelijöiden ja vahinkotarkastajien ilmoituksesta noudattaen Turvan laskuperusteissa määriteltyjä tunnettujen suurten vahinkojen rajoja. Vuoden 2019 laskuperusteiden mukaan tunnettu suuri omaisuusvahinko on korvausmenoltaan 100 000 euroa tai suurempi, paitsi alus- ja kuljetusvakuutuksissa sekä maa-ajoneuvovakuutuksessa 40 000 euroa tai suurempi.

Henkilövahingot varataan vahinkokohtaisesti kunkin henkilökorvauksyksikön korvausasiantuntijoiden ja korvauskäsittelijöiden toimesta Turvan varausohjeen mukaisesti. Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuuta määrättäessä käytetään kuolleisuusmallina Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja Liikennevakuutuskeskuksen yhtiöiden tietoon saattamaa laskentamallia (K2016). Eläkemuotoiset korvausvastuut on diskontattu vuoden 2019 tilinpäätöksessä 1,2 prosentin laskuperustekorolla.

Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen korvausvastuu (IBNR ja muu kollektiivivaraus) määrätään noudattaen tavanomaisia aktuaarillisia menetelmiä, käyttäen hyväksi mm. vahinkojen selviämistä kuvaavia ns. run-off-kolmioita. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen korvausvastuuvaraus sisältää varmuusmarginaalin, jonka suuruus vakuutusluokasta riippuen on 8–12 prosenttia. Ennen tilinpäätöshetkeä sattuneiden vahinkojen tulevaisuudessa tapahtuvaa käsittelyä varten tehdään korvausvastuuseen selvittelykuluvaraus.

Vakuutusluokkien laskuperusteissa käytetyt muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen kollektiivivaraukset tarkistetaan vuosittain.

Määrällisiä tietoja vakuutusriskeistä

Turvan hallitus asettaa suurimman vakuuttamisen omavastuun osana riskinottohalukkuuden määrittämistä. Vuoden 2019 riskienhallintasuunnitelmassa asetettu suurin omavastuu oli 600 000 euroa. Suuri osa vakuutuslajikohtaisista omapidätysrajoista on selvästi tätä matalampia. Jälleenvakuuttamisella siirretään riskinottohalukkuuden ylittävät riskit kolmannelle osapuolelle.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmassa asetetaan vakuutustoiminnalle riskin-sietokyvyn vaihteluvälit sekä niiden edellyttämät liiketoimintaa ohjaavat toimenpiteet. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä vakuutustoiminnan kannattavuus oli vihreän liikennevalon alueella, kun vakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde ilman laskuperustemuutoksia oli 96,2 %. Liikennevalojen mittarit ja toimenpiteet määritetään vuosittain.

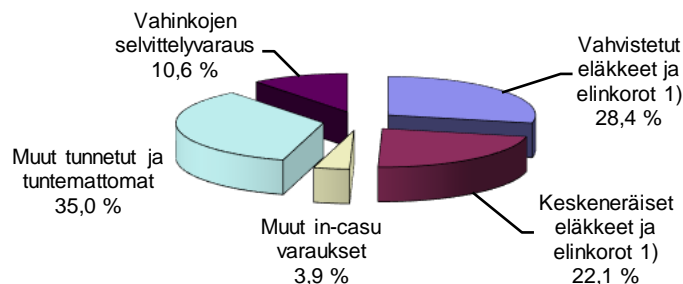
Seuraavissa taulukoissa on tarkasteltu tilinpäätöksen vakuutusteknisen vastuuvelan rakennetta kahdesta eri näkökulmasta.

Vakuutustekninen vastuuelka

	2019 Milj. €	2018 Milj. €	+/- %
Vakuutusmaksuvastuu	42,3	41,0	3,1
Korvausvastuu	132,8	134,6	-1,4
Vahvistetut eläkkeet ja elinkorot 1)	37,6	36,4	3,4
Keskeneräiset eläkkeet ja elinkorot 1)	29,4	29,2	0,4
Muut in-casu varaukset	5,2	7,6	-31,2
Muut tunnetut ja tuntemattomat	46,5	48,2	-3,7
Vahinkojen selvittelyvaraus	14,1	13,2	7,0
Yhteensä	175,1	175,7	-0,3
Jälleenvakuuttajien osuus	-34,6	-32,0	8,1
Yhteensä omalla vastuulla	140,5	143,6	-2,2
Tasoitusbetona	34,4	34,4	0,0
Vakuutustekninen vastuuelka	174,8	178,0	-1,8

1) Diskontattu 1,2 prosentin laskuperustekorolla (2018: 1,4 %).

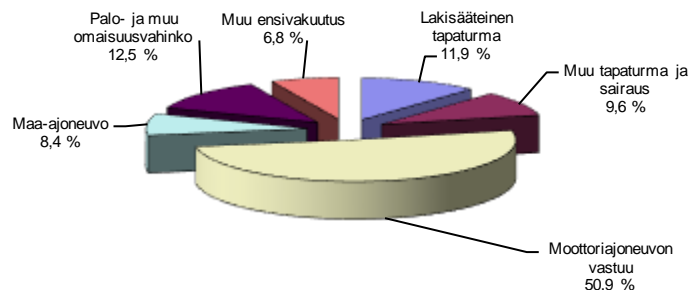
Korvausvastuun muodostuminen 2019

Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun jakautuminen vakuutusluokkaryhmille

	2019 Milj. €	2018 Milj. €	+/- %
Lakisääteinen tapaturma	20,6	21,4	-3,7
Muu tapaturma ja sairaus	16,6	19,5	-14,7
Mootoriajoneuvon vastuu	88,4	83,5	5,9
Maa-ajoneuvo	14,6	13,5	8,1
Palo- ja muu omaisuusvahinko	21,6	23,1	-6,4
Muu ensivakuutus	11,8	13,2	-11,2
Ensivakuutus yhteensä	173,6	174,2	-0,4
Tuleva jälleenvakuutus	1,5	1,4	4,5
Vahinkovakuutus yhteensä	175,1	175,7	-0,3
Jälleenvakuuttajien osuus	-34,6	-32,0	8,1
Yhteensä omalla vastuulla	140,5	143,6	-2,2

Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun jakautuminen 2019

SIJOITUSRISKIEN HALLINTA

Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat

Turvan taloudellisten riskien hallintaa koskevissa toimintaperiaateissa esitetään markkinariskien, luottoriskien, likviditeettiriskien ja keskittymäriskien hallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Taloudellisten riskien hallintaa koskevat toimintaperiaatteet vahvistetaan Turvan hallituksessa

Markkinariskeillä tarkoitetaan tappion riskiä, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusmarkkinoiden muuttujien, kuten osakkeiden ja kiinteistöjen arvojen, korkojen, valuuttakurssien tai luottomarginaalien vaihteluista. Omaisuuslajikohtaisille markkinariskien pääomavaatimuksille asetetaan limiitit sijoitussuunnitelmassa.

Osakeriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu osakkeiden arvojen ja tuottojen heilahteluista. Osakesijoitusten määrälle asetetaan Turvan sijoitussuunnitelmassa vuosittain tavoiteosuus ja vaihteluvälit, joiden puitteissa osakeriskiä voidaan liiketoiminnassa ottaa. Osakeisiin sijoitetaan maltillisesti ja hajauttamalla. Kohteiden valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota riskien yritys- ja toimialakohtaiseen hajauttamiseen.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu kiinteistöjen käypien arvojen muutoksista, vuokrausasteen vaihteluista tai odottamattomista kiinteistökuluista. Turvassa tehdään kiinteistösijoituksia suoriin kiinteistöihin ja kiinteistöpäärahastojen kautta. Huoneistojen vuokrat sidotaan yleisesti elinkustannusindeksiin, joten vuokraustoiminnan tuotto on suojattu inflaatoriskiltä.

Korkoriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu korkosijoitusten arvojen muutoksista korkojen vaihtelun seurauksena. Koska vakuutusyhtiöllä korkosijoitusten määrä on suuri, on myös korkoriski taloudellisena riskinä merkittävä. Hallitukselle raportoidaan korkosalkun modifioitu duraatio kuukausittain. Arvio korkoriskin vaikutuksesta sijoituksiin raportoidaan kuukausittain.

Solvenssi II -taseen varojen ja vastuiden välistä rakenteellista ja erityisesti duraation yhteen-sopimattomuutta Solvenssi II -taseessa käsitellään mm. taloudellisten riskien hallintaa koskevissa toimintaperiaatteissa. Solvenssi II -laskennassa korkotason muutokset vaikuttavat oleellisesti myös Solvenssi II -vastuuelkaan. Taseen molemmat puolet huomioon otava korkoriskin pääomavaatimus raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain. Korkotason mahdollisen nousun tai laskun vaikutus sijoituksiin, Solvenssi II -vastuuelkaan sekä vakavaraisuuteen raportoidaan hallitukselle kuukausittain.

Valuuttakurssiriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu sijoituksen tai vastuuelan valuutan arvon muuttumisesta suhteessa euroon. Myös valuutariskin pääomavaatimus raportoidaan hallitukselle.

Luottomarginaali kuvaa sijoittajien luottamusta yrityksen tai valtion lainan takaisinmaksukykyyn. Luottomarginaaliriskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu luottomarginaalien odottamattoman kasvun aiheuttamasta sijoitusten arvon muutoksesta. Vastapuoleen liittyvän luottomarginaaliriskin suuruutta arvioidaan mm. luottoluokitusten perusteella.

Luottoriski tarkoittaa tappioita, jotka aiheutuvat velallisten (liikkeeseenlaskijariski) tai muiden vastapuolten (vastapuoliriski) maksukyvyttömyydestä tai siitä, että maksukyvyttömyyden todennäköisyyden oletetaan kasvaneen, eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Riskienhallinnan tavoitteena on rajoittaa vastapuoliin liittyvää riskiä ja niistä seuraavia mahdollisia tappioita.

Likviditeettiriski vahinkovakuutusyhtiössä tarkoittaisi, ettei yhtiö pystyisi suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa tai muuten harjoittamaan normaalia liiketoimintaansa. Likviditeettiriskiä voi syntyä esimerkiksi sijoitusinstrumenttien likviditeettiriskistä tai suuresta vahingosta. Likviditeettiriskien hallinnan tavoitteena on ensisijaisesti turvata yhtiön maksuvalmius lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Keskittymäriski tarkoittaa tappioriskiä, joka johtuu riskinkantokykyyn nähden merkittävästä vakuutus- tai sijoitustoiminnan riskikeskittymästä. Keskittymäriski voi myös tarkoittaa vain yhtä omistusta tai kohdetta, jos keskittymä on erityisen suuri. Keskittymäriskien hallinnan tavoitteena on minimoida keskittymistä aiheutuvat riskit ja mahdolliset tappiot.

Sijoitustoiminnan suunnittelua ohjaavat riskin ja tuoton näkökulmat siten, että sijoitustoiminnassa pyritään olosuhteet huomioon ottaen hyvään ja tasaiseen nettotuottoon pääomariskejä välttämällä. Vähimmäistuottovaatimus syntyy eläkemuotoisen diskontatun vastuuelan tuottovaatimuksesta ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksuhyvityksen tuottovaatimuksesta. Sijoitustoiminnan suunnittelussa otetaan huomioon myös yhtiön riskinottohalukkuus, vastuuelan rakenne sekä Solvenssi II -vakavaraisuustavoitteet.

Markkinariskien hallinnan lähtökohtana on, että sijoituksia tehdään ainoastaan sellaiseen omaisuuteen, johon liittyviä riskejä voidaan tunnistaa, mitata, seurata, hallita ja raportoida. Lisäksi keskeisiä markkinariskien hallinnan keinoja ovat sijoitusten hajauttaminen, sijoituskohteiden valinta ja riskien rajoittaminen.

Riskienhallintaprosessit

Turvan hallituksen vahvistama riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelma ja sijoitus-suunnitelma sisältävät sijoitustoiminnan periaatteet sekä määrälliset rajoitukset, joilla varmistetaan sijoitusten turvaavuuteen, tuottoon ja muuhun laatuun liittyvät näkökohdat. Näissä

dokumenteissa määritellyistä periaatteista ja asetetuista määrällisistä rajoituksista voidaan poiketa vain hallituksen luvalla.

Sijoituspäätöksiä tekevät hallitus, toimitusjohtaja, taloudesta vastaava johtaja sekä varainhoitaja valtuuksiensa rajoissa. Valtuudet on määritelty sijoitussuunnitelmassa ja varainhoitajan sopimuksessa. Turvalla on LähiTapiola Varainhoito Oy:n kanssa sopimus varallisuuden hoidosta, joka on niin sanottu täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimus.

Muun kuin rutiininomaisen sijoituksen vaikutukset arvioidaan ja sijoitus esitetään päätettäväksi yhtiön hallitukselle. Myös sellaisten sijoitusten, joilla ei käydä kauppaa säännellyillä rahoitusmarkkinoilla, valtuudet määritellään sijoitussuunnitelmassa.

Turvan sijoitusryhmään kuuluvat toimitusjohtaja ja taloudesta vastaava johtaja sekä asiantuntijaroolissa laskentapäällikkö. Turvan sijoitusryhmä seuraa varainhoitajan toimintaa, sijoitusten allokaatiota, sijoitustoiminnan tuottotavoitteiden saavuttamista ja yhtiön vakavaraisuusasemaa kokonaisuutena. Sijoitusryhmä ja varainhoitaja kokoontuvat säännöllisesti. Vähintään kaksi kertaa vuodessa tai aina tarvittaessa varainhoitaja esittää näkemyksen talouskehityksestä ja raportoi salkun tilanteen suoraan yhtiön hallitukselle.

Strategisen allokaation asettaa Turvan hallitus. Strategisessa allokaatiossa määritellään vuoden ajalle sijoitusomaisuuden tavoitejakama vaihteluväleineen. Strateginen allokaatio tähtää pitkän tähtäimen sijoitustoiminnan suunnitteluun. Vuotuista sijoitusallokaation tavoitetta muutetaan kesken vuotta vain riittävän painavista ja perustelluista syistä. Nämä strategisen allokaation tarkistukset voivat liittyä esimerkiksi muutoksiin yhtiön vakavaraisuusasetmassa tai sijoitusten tuotto- ja riskiodotuksissa. Turvan sijoitusryhmä seuraa strategisen allokaation suhdetta yhtiön vakavaraisuusasemaan ja valmistelee tarvittaessa strategisen allokaation muutosesityksen yhtiön hallitukselle. Strategisessa allokaatiossa määritettyjen enimmäismäärien lisäksi sijoitukset hajautetaan noudattaen sijoitussuunnitelmassa asetettuja limiittejä ja muita periaatteita.

Taktisella allokaatiolla tarkoitetaan instrumenttiluokakohtaisia yli- tai alipainotuksia, joiden tulee olla strategisen allokaation vaihteluvälien määrittelemissä rajoissa. Varainhoitaja toteuttaa taktisella allokoinnilla markkinanäkemystään sijoitustoiminnan tuottojen maksimimiseksi. Instrumenttiluokan ylipainotus on yleensä merkki siitä, että varainhoitaja odottaa luokan tuoton ylittävän pitkän aikavälin tuotto-odotuksensa. Taktisesta allokaatiosta keskustellaan ja sitä seurataan kuukausittain sijoitusryhmän kokouksessa.

Taktisen allokaation lisäksi operatiivisessa salkunhoidossa varainhoitaja päättää yksittäisistä instrumenttivalinnoista sekä kunkin sijoitusluokan sisäisistä painotuksista limiittien puitteissa. Tarkemmat menettelyt, joiden mukaan sijoituksia valitaan, sijoitustoiminnan tulosta seurataan ja toimintaperiaatteita tarkistetaan, esitetään sijoitussuunnitelmassa ja varainhoitosopimuksessa.

Sijoitustoiminnan riskienhallinnassa käytetään liikennevalojärjestelmää, joka määritellään riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmassa. Liikennevalojärjestelmän avulla sijoitus-salkun riskitasoa voidaan arvioida suhteessa yhtiön riskinkantokykyyn: lisäksi on määritelty toimenpiteet eri liikennevalovyöhykkeille. Tarvittaessa sijoitussuunnitelman mukaista riskinottoa voidaan rajoittaa riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelmassa määriteltyjen toimenpiteiden mukaisesti.

Turvan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitus- ja markkinariskien hallintaa- sekä luotto-, likvideetti- ja keskittymäriskien hallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Lisäksi hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoitusten hajautus ja tavoitejakautuma vaihteluväleineen, sijoitustoiminnan tuottotavoitteet, likvideettitavoitteet, sijoitusvarallisuuden hoito, limiitit sekä valtuudet. Turvassa ei ole käytetty johdannaisia ja edellytetään johdannaiskauppaa aina hallituksen lupaa.

Hallitukselle esitetään neljännesvuosittain sijoitussuunnitelman seurantaraportti, jonka avulla seurataan tuottoja ja riskejä sekä valvotaan sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen toimintaperiaatteiden noudattamista. Hallitus käsittelee jokaisessa kokouksessaan varainhoitajan raportin ja saa muuta informaatiota sijoitustoiminnasta.

Hallitukselle esitetään neljännesvuosittain yhtiön vakavaraisuusasema, joka sisältää mm. oman varallisuuden ja SCR-pääomavaatimuksen sekä markkinariskien pääomavaatimukset. Lisäksi hallitukselle esitetään kuukausittain arvio vakavaraisuusasemasta.

Turvan riskien- ja vakavaraisuudenhallintasuunnitelman mukaan sijoitustoiminnan riskinottoa ohjataan liikennevaloseurannan avulla. Liikennevalo perustuu solvenssisuhteeseen, jossa solvenssisuhde = oma varallisuus / SCR-vaatimus. Asetetun liikennevaloseurannan mittarin arvot lasketaan kuukausittain, ja mahdolliset poikkeamat vihreän liikennevalon tasoista raportoidaan hallitukselle. Liikennevalomittari oli koko toimintavuoden 2019 selvästi vihreän liikennevalon alueella.

Hallitus valvoo sijoitustoimintaa ja ohjeistaa sitä tarpeen mukaan. Hallituksen ja sijoitusryhmän lisäksi sijoitustoiminnan ohjeistuksen noudattamista valvovat omien rooliensa kautta yhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko, aktuaaritoiminto, riskienhallintatoiminto, compliance-toiminto sekä sisäinen tarkastus. Markkinariskien ja muiden riskien välistä yhteyttä epäsuotuisissa skenaarioissa tarkastellaan Turvan ORSA-prosessin yhteydessä.

Määrällisiä tietoja sijoituskannan riskirakenteesta

Sijoitusten jakauma on esitetty hallituksen toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä. Sijoitusten herkkyyštarkastelussa kuvataan instrumenttien arvoissa tilinpäätöshetkellä tapahtuviksi arvioitujen muutosten vaikutusta Turvan vakavaraisuustunnuslukuihin. Tilanteessa 31.12.2019 sijoitusten herkkyyštarkastelu oli seuraava:

	Osake		Korko		Kiinteistö		Pääoma		Sijoitus-	Sijoitus-	Yhteensä	Yhteensä
	M€	%	M€	%	M€	%	M€	%	lainat	lainat		
Markkina-arvo	35,6	15,9%	149,6	66,9%	32,8	14,7%	0,4	0,2%	5,3	2,3%	223,8	100,0 %
Korot +100bps			-5,0	-3,4 %							-5,0	-2,2 %
Osakkeet -20%	-7,0	-19,7 %	0,0	0,0 %			-0,1	-18,3 %			-7,1	-3,1 %
Valuutta -10%	-2,4	-6,7 %	-0,6	-0,4 %			0,0	-0,3 %			-3,0	-1,3 %
Kiinteistöt -10%					-3,4	-10,5 %					-3,4	-1,5 %

OPERATIIVISTEN RISKIEN HALLINTA

Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Liiketoimintaprosesseihin liittyy erilaisia operatiivisia riskejä. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.

Turvassa operatiivisten riskien hallinnan lähtökohtana on pyrkiä ehkäisemään riskien toteutumista ja minimoimaan riskeistä aiheutuvia vahinkoja. Tämä edellyttää riskien tunnistamista ja arviointia sekä riskien hallintakeinojen riittävyyden jatkuvaa varmistamista.

Yhtiön kaikki toimintoihin voi liittyä operatiivisia riskejä. Riskit voivat liittyä esimerkiksi yhtiön sisäisiin prosesseihin tai ulkoistuksiin, osaamiseen, toimintatapoihin tai tietojärjestelmiin. Riskit voivat ilmetä esimerkiksi tehostumuutena tai virheinä, toimintahäiriöinä, säännösten vastaisena toimintana, väärinkäytöksinä, taloudellisina menetyksinä tai yhtiön maineen vaarantumisena. Operatiiviset riskit mitoitetaan siten, etteivät ne vaaranna yhtiön toimintaa tai

taloudellista vakautta. Operatiivisen riskin riskinottohalukkuus määritellään hallituksen vuosittain käsittelemässä riskienhallintasuunnitelmassa.

Riskienhallintaprosessit

Operatiiviset riskit kartoitetaan määrämuotoisella riskien kartoitusmenettelyllä vuosittain osana vuosisuunnitteluprosessia sekä aina riskitilanteen olennaisesti muuttuessa. Riskit arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden ja vaikutusten suhteen. Arvioinnin perusteella riskit priorisoituvat välittömiä toimenpiteitä vaativiksi, aktiivista hallintaa vaativiksi ja riskeiksi, jotka arviointihetkellä ovat vähäisiä, mutta jotka voivat kehittyä merkittäviksi riskeiksi tulevaisuudessa. Välittömiä toimenpiteitä sekä aktiivista hallintaa vaativista riskeistä laaditaan yksilöidyt riskienhallintasuunnitelmat, jotka sisältävät mm. tiedon riskin omistajasta, valvonnasta ja raportoinnista sekä arvion nykyisten riskienhallintatoimenpiteiden riittävydestä.

Kartoituksissa tunnistetut riskienhallinnan toimenpiteet kytketään osaksi eri liiketoimintayksiköiden vuosisuunnitelmia. Hyvä käytäntö on heti riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyn jälkeen määritellä niille sopiva seuranta-aikataulu.

Keskeisiä keinoja hallita operatiivisia riskejä ovat prosessien laadun jatkuva kehittäminen ja toiminnan säännöllinen arviointi. Muita operatiivisten riskien hallintatoimenpiteitä ovat mm. vastuualuekohtainen tavoiteasetanta ja tavoitteiden toteutumisen seuranta ja mittaaminen, työjärjestyksien ja toimenkuvien määrittely, tehtävien, päätösvallan ja vastuun jakaminen, tehtäväkokonaisuuksien eriyttäminen sekä ohjeistus, koulutus ja laadunseuranta. Henkilöstön osaamisen kehittymistä seurataan. Työskentelyilmapiirin tasoa mitataan säännöllisillä tutkimuksilla.

Operatiivisten riskien hallintaa toteutetaan myös jatkuvuus- ja valmiussuunnittelulla, jossa varaudutaan sekä normaaliolojen häiriöihin että poikkeusoloihin.

Kuvaus olennaisista operatiivisista riskeistä

Operatiivinen toiminta vakuutusyhtiössä perustuu hyvin vahvasti tietojärjestelmiin, joten erityistä huomiota kiinnitetään järjestelmä- ja tietoturvariskien hallintaan. Tämä tapahtuu yhteistyössä LähiTapiola-ryhmän kanssa. Olennaisimmat operatiiviset riskit liittyvät juuri järjestelmien häiriöttömään toimintaan.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN JA STRATEGISTEN RISKIEN HALLINTA

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyviä riskejä ovat mm. yleisen toimintaympäristön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen, kilpailun luonteen ja kilpailijoiden, omien strategisten valintojen ja yhtiöryhmänä toimimisen riskit.

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyvät merkittävät riskit kartoitetaan ja niiden toteutumisen todennäköisyys sekä mahdollisen realisoitumisen merkitys arvioidaan vuosittain strategiaprosessin yhteydessä. Riskienhallintatoiminto toimii tukena käyttäen sähköistä riskienhallintajärjestelmää.

Olennaisimmat toimintaympäristön ja strategian riskit liittyvät strategiaan valintoihin, asiakaskäyttäytymisen muutoksiin sekä kilpailijoiden tuote- ja palveluratkaisuihin.

Tunnistetuttujen riskien vähentämiseksi ja pienentämiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi johtoryhmä suunnittelee ja toteuttaa riskienhallintatoimenpiteitä, jotka toteutetaan osana organisaatio-osien vuosisuunnitelmia.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET 2019

Vakuutusyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä säätelevät kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölaki, valvojan viranomaisen Finanssivalvonnan ja Sosiaali- ja terveysministeriön antamat ohjeet ja määräykset.

Sijoitusten arvostus

Kiinteistöt esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Kiinteistöosakkeet on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Joidenkin kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvoihin sisältyy aikaisemmin tehtyjä arvonkorotuksia.

Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai kirjataan sitä alempaan todennäköiseen luovutusarvoon. Osakkeiden ja osuuksien hankintamenon laskennassa käytetään keskihintaperiaatetta.

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset arvostetaan nimellisarvoonsa tai pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa tulosvaikutteisesti enintään alkuperäiseen hankintameno- tai saakka.

Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemukseen perustuva raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, sen sijaan kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahamääräiset sijoitukset, saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin.

Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Arvopapereiden käyvät arvot ovat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksen mukaisia. Mikäli tilinpäätöspäivän markkinanoteerausta ei ole saatavissa, niin arvopapereiden käyvät arvot ovat viimeisimmän osavuositarkastuksen / vahvistuksen mukaisia. Muutoin arvopapereiden käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai sitä alemmaa todennäköistä luovutushintaa, kuten esimerkiksi substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Kiinteistöosakkeiden osalta asuinhuoneistot arvioidaan kauppa-arvomenetelmän ja tuottoarvomenetelmän perusteella. Toimisto- ja liiketilat arvioidaan ensisijaisesti tuottoarvomenetelmän perusteella, jonka lisäksi käyvän arvon määrittelyssä punnitaan arvoa kauppa-arvo- ja kustannusarvomenetelmän perusteella. Käypien arvojen muutoksia seurataan vuosittain tehtävillä arvioinneilla.

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletesaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa. Mahdollisen luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon on otettu huomioon.

Suunnitelman mukaiset poistot

Kuluvan omaisuuden hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Poistosuunnitelman mukaiset poistot on laskettu hankintahinnasta käyttäen seuraavia arvioituja taloudellisia käyttöaikoja:

Kiinteistöt	4 %:n menojäännöspoisto
Rakennusten tekniset laitteet	25 %:n menojäännöspoisto
IT-ohjelmistot	5-10 v
Autot	25 %:n menojäännöspoisto
Kalusto	25 %:n menojäännöspoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 v

Keskeneräisten projektien poistot aloitetaan vasta kun hankinta on käyttöön otettu.

Henkilökunnan eläketurva

Henkilökunnan eläketurva on järjestetty lakisääteisellä TyEL-vakuutuksella. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu tuloslaskelmaan.

Vertailukelpoisuus

Tilikaudesta 2017 alkaen rahoitusmarkkinavälineiden korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvomuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu. Aikaisemmat vuoden eivät ole vertailukelpoisia näiden muutosten osalta.

Konsernitilinpäätös

Konserni käsittää emoyhtiön lisäksi kaksi kiinteistöosakeyhtiötä ja neljä asunto-osakeyhtiötä.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden yhdistelminä. Keskinäiset saamiset ja velat sekä tuotot ja kulut on eliminoitu. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu kiinteistöyhtiöiden omaisuuteen.

Emoyhtiössä tehdyt kiinteistötytäryhtiöosakkeisiin kohdistuvat arvonorotukset on konsernitilinpäätöksessä kohdistettu kiinteistöyhtiöiden omaisuuteen.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Tunnusluku lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz'in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuna sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan tilinpäätöksen tunnusluvut lasketaan noudattaen Sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan voimassa olevia määräyksiä ja ohjeita.

Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Vakuutusmaksutulosta on vähennetty jakojärjestelmämaksut. (Vakuutusmaksutulo sisältää ensivakuutuksen ja saadun jälleenvakuutuksen vakuutusmaksutulon, josta on vähennetty luottotappiot.)

Maksetut korvaukset = tilivuoden aikana maksetut korvaussuoritukset riippumatta vahingon sattumisvuodesta + korvaustoiminnasta aiheutuneet liikekulut poistoinen. Maksetuista korvauksista on vähennetty jakojärjestelmäkorkvaukset.

Vakuutusmaksutuotot =

+ vakuutusmaksutulo
– jälleenvakuuttajien osuus
± vakuutusmaksuvastuun muutos
± jälleenvakuuttajien osuus.

(Vakuutusmaksutuotot lasketaan tuloslaskelmakaavan mukaan. Vakuutusmaksuvastuu on se osa vakuutusmaksutulosta, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan.)

Korvauskulut =

+ maksetut korvaukset
– jälleenvakuuttajien osuus
± korvausvastuun muutos
± jälleenvakuuttajien osuus.

(Korvauskulut lasketaan tuloslaskelmakaavan mukaan. Korvausvastuu sisältää sekä tunnetuista että tuntemattomista sattuneista vahingoista vielä maksamatta olevat erät ja niiden selvittelystä aiheutuvat kulut.)

Vahinkosuhte prosentteina =

$$\frac{\text{korvauskulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100.$$

(Vahinkosuhte prosentteina lasketaan omalla vastuulla olevasta liikkeestä, eli jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, vrt. vakuutusmaksutuotot ja korvauskulut.)

Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua prosentteina =

$$\frac{\text{korvauskulut ilman perustekorkokulua}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100.$$

(Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua prosentteina lasketaan omalla vastuulla olevasta liikkeestä, eli jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, vrt. vakuutusmaksutuotot ja korvauskulut.)

Liikekulut =

- + vakuutusten hankinnan, hoidon ja hallinnon kulut
- annetun jälleenvakuutuksen palkkiot

(Korvaustoiminnasta aiheutuneet kulut sisältyvät maksettuihin korvauksiin ja sijoitustoiminnasta aiheutuneet kulut sisältyvät sijoitustoiminnan kuluihin. Henki- ja eläkevakuutuslaitosten hankinnasta aiheutuneet kulut sisältyvät muihin kuluihin. Liikekuluihin, korvaustoiminnan kuluihin, sijoitustoiminnan kuluihin ja muihin kuluihin sisältyvät liikekulujen lisäksi myös poistot.)

Liikekulusuhde prosentteina =

$$\frac{\text{liikekulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \times 100.$$

Yhdistetty kulusuhde prosentteina = vahinkosuhte + liikekulusuhde.

Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua prosentteina = vahinkosuhte ilman perustekorkokulua + liikekulusuhde.

Liikevoitto tai -tappio = voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, satunnaisia erä, tilinpäätössiirtoja ja veroja. (Ks. tulosanalyysi.)

Tulosanalyysi

Vakuutusmaksutuotot	XX
Korvauskulut	XX
Liikekulut	XX
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	XX
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	XX
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset	XX
Muut tuotot ja kulut	XX
Liikevoitto tai -tappio	XX
Tasoitusmäärän muutos	XX

Voitto tai tappio ennen satunnaisia eriä	XX
Satunnaiset tuotot	XX
Satunnaiset kulut	XX
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	XX
Tilinpäätössiirrot	XX
Tuloverot ja muut välittömät verot	XX
Vähemmistöosuudet	XX
Tilikauden voitto tai tappio	XX.

Liikevaihto =

- + vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + muut tuotot.

Liikevoittoprosentti = (liikevoitto / liikevaihto) × 100.

Kokonaistulos =

- ± liikevoitto tai -tappio
- ± taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos

Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin) =

- ± liikevoitto tai -tappio
  - + korkokulut ja muut rahoituskulut
  - + perustekorkokulu
  - ± arvonkorotusrahastoon/ käyvän arvon rahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus
  - ± sijoitusten arvostuserojen muutos
- x 100
- + taseen loppusumma
  - sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka
  - ± sijoitusten arvostuserot

Perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet ja mahdolliset muut vakuutustekniset erät.

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

HALLITUS JA TILINTARKASTAJAT 1.1.–31.12.2019

HALLITUS

Puheenjohtaja

Eloranta Jarkko, puheenjohtaja, Helsinki

Varapuheenjohtaja

Sundström Jari, toimitusjohtaja, Helsinki

Muut hallituksen jäsenet

Eklund Jari, yhtiöryhmän johtaja, Espoo

Lahermaa Anja, varatuomari, Helsinki

Mattila Jukka, talousjohtaja, Helsinki

Ruuskanen Olli-Pekka, tutkimusjohtaja, Helsinki

Syvärinen Katja, FM, Helsinki

TILINTARKASTAJAT

KPMG Oy Ab,

päävastuullinen tilintarkastaja Nummi Timo, KHT, Kerava

HALLINTONEUVOSTO (Yhtiökokouksesta 10.5.2019 lähtien)

Puheenjohtaja

Malinen Jorma, puheenjohtaja, Espoo

Varapuheenjohtaja

Moisander Erkki, pääjohtaja, Helsinki

Jäsenet

Alapartanen Jyrki, sektorijohtaja, Järvenpää
Bondas Kenneth, liittosihteeri, Mustasaari
Halla-aho Sanni, aluetoimitsija, Tampere
Huutola Matti, hallituksen varapuheenjohtaja, Espoo
Kohmo Minna, toimitusjohtaja, Espoo
Koikkalainen Mikko, järjestö- ja kunnallissihteeri, Helsinki
Lehikoinen Heidi, järjestöpäällikkö, Vantaa
Luomanmäki Salla, toiminnanjohtaja, Helsinki
Malinen Hilikka, henkilöstöjohtaja, Espoo
Martikainen Minna, talouspäällikkö, Espoo
Nykänen Heikki, talousjohtaja, Oulu
Paavola Silja, puheenjohtaja, Helsinki
Piirainen Marko, puheenjohtaja, Porvoo
Puro Perttu, toimitusjohtaja, Espoo
Puura Heli, johtaja, Helsinki
Pöyhönen Simo, toiminnanjohtaja, Vantaa
Raunela Tommi, aluepäällikkö, Pori
Salmi Pekka, toimitusjohtaja, Tampere
Soini Pekka, järjestöpäällikkö, Espoo
Tarhio Antti, myyntipäällikkö, Ylöjärvi
Tilvis Leila, työsuojelutarkastaja, Tampere
Vanhala Petri, puheenjohtaja, Helsinki
Veirto Harri, sopimusala-asiamies, Tampere
Vierikko Reeta, korvauskäsittelijä, Tampere
Väntti Sauli, puheenjohtaja, Lempäälä
Wallin Ville, hallintopäällikkö, Helsinki

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus

Helsingissä 27. päivänä maaliskuuta 2020

_____
Jarkko Eloranta

_____
Jari Eklund

_____
Jukka Mattila

_____
Olli-Pekka Ruuskanen

_____
Jan-Erik Saarinen

_____
Jari Sundström

_____
Katja Syvärinen

_____
Ville Raunio
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Tampereella 15. päivänä huhtikuuta 2020

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

_____
Timo Nummi
KHT

TURVAN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019 ON ALLEKIRJOITETTU
SÄHKÖISESTI

SIGNICAT

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitusvahvuus</i>	<i>Allekirjoituspäivä</i>
JARKKO TAPANI ELORANTA	FTN	2020-03-28
JARI HENRI EKLUND	FTN	2020-03-27
JUKKA KALEVI MATTILA	FTN	2020-03-27
VILLE OLAVI RAUNIO	FTN	2020-03-27
OLLI-PEKKA RUUSKANEN	FTN	2020-03-27
JAN-ERIK SAARINEN	FTN	2020-03-27
KATJA MAARIKA SYVÄRINEN	FTN	2020-03-27
TIMO ERKKI NUMMI	Mobiilivarmenne	2020-04-15